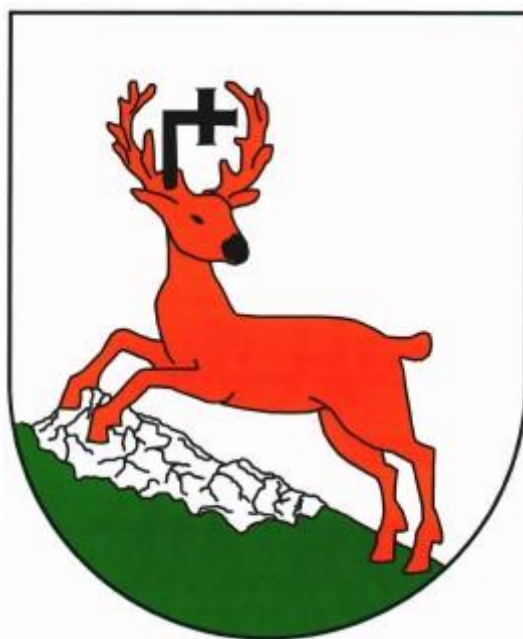

**Program Ochrony Środowiska
dla Miasta i Gminy
Nowa Słupia
na lata 2019-2022
w perspektywie do roku 2026**

Aktualizacja

Nowa Słupia 2019

**„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026”**

opracowany przez:

PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik

26-200 Końskie ul. Polna 72

tel./fax: 41 372 49 75

e-mail: basz@post.pl

www.basz.pl

przy współpracy:

Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Słupi

Spis treści

Spis treści	3
Spis tabel.....	5
Spis wykresów	6
Spis rysunków	6
PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	7
PODSTAWY I CEL OPRACOWANIA.....	8
METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU.....	9
I. MIASTO I GMINA NOWA SŁUPIA.....	11
1.1. Ogólna charakterystyka	11
1.1.1. Dane administracyjne.....	11
1.1.2. Rzeźba terenu i geologia	13
1.1.3. Warunki klimatyczne	13
1.1.4. Hydrografia.....	14
1.2. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze Miasta i Gminy Nowa Słupia	14
1.2.1. Demografia	14
1.2.2. Mieszkalnictwo	17
1.2.3. Infrastruktura techniczna	17
1.2.4. Gospodarka.....	20
1.2.5. Energia odnawialna	22
II. DZIAŁANIA SAMORZĄDU W LATACH 2013-2017	24
2.1. Dochody i wydatki budżetu gminy	24
2.2. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska i ocena realizowanej polityki ekologicznej gminy	25
III. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH PRZYSZŁEJ INTERWENCJI.....	26
3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	26
3.1.1. Przepisy prawne	26
3.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza.....	26
3.1.3. Pomiary zanieczyszczenia powietrza.....	27
3.1.4. Podsumowanie	30
3.2. Zagrożenia hałasem	30
3.2.1. Źródła hałasu	31
3.2.2. Pomiary hałasu	33
3.2.3. Podsumowanie	33
3.3. Pola elektromagnetyczne	34
3.4. Gospodarowanie wodami.....	35
3.4.1. Wody powierzchniowe.....	35
3.4.2. Wody podziemne	38
3.4.3. Gospodarka wodno – ściekowa.....	41
3.4.3.1. Sieć wodociągowa	41
3.4.3.2. Sieć kanalizacyjna	42
3.4.3.3. Główne źródła zanieczyszczeń	43
3.4.3.4. Podsumowanie	43
3.5. Surowce mineralne	43
3.5.1. Surowce naturalne gminy.....	44
3.6. Gleby.....	44
3.6.1. Typy gleb	44

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

3.6.2. Użytkowanie rolnicze gleb.....	45
3.6.3. Podsumowanie	45
3.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	46
3.7.1. Odpady komunalne	46
3.7.2. Odpady niebezpieczne	48
3.7.3. Odpady z sektora gospodarczego.....	49
3.7.4. Podsumowanie	50
3.8. Zasoby przyrodnicze	50
3.8.1. Stan zasobów przyrody	50
3.8.2. Obszary chronione lub cenne przyrodniczo	51
3.8.3. Podsumowanie	54
3.9. Zagrożenia poważnymi awariami	54
IV. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	55
V. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	56
5.1. Zagrożenia pożarowe.....	56
5.2. Zagrożenia naturalne	56
5.3. Zagrożenie powodzią.....	56
5.4. Susze	57
5.5. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji	57
VI. DZIAŁANIA EDUKACYJNE	58
VII. MONITORING ŚRODOWISKA.....	59
XIII. ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYM	61
8.1. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym	61
8.2. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie wojewódzkim.....	65
8.3. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatowym	69
IX. ANALIZA SWOT	71
X. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	74
XI. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA.....	80
11.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska	80
11.2. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ.....	80
XII. WDRAŻANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY NOWA SŁUPIA	83
12.1. Środki finansowe na realizację "Programu..."	83
XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	90

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności gminy na przestrzeni lat 2012-2017	14
Tabela 2. Gęstość zaludnienia w latach 2012-2017	14
Tabela 3. Ludność gminy Nowa Słupia według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2012-2017	15
Tabela 4. Wielkość zasobów mieszkaniowych w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017	17
Tabela 5. Budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2012-2017	17
Tabela 6. Standardy zaspokajania potrzeb w zakresie mieszkalnictwa – tabela porównawcza (dane z 2017r.)	17
Tabela 7. Sieć gazowa na terenie gminy	18
Tabela 8. Nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane podmioty gospodarcze w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2018	20
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Nowa Słupia według sekcji w 2018r.	20
Tabela 10. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Nowa Słupia– dane za 2018 rok	21
Tabela 11. Zestawienie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Nowa Słupia w 2018 roku według wielkości, tj. zatrudnionych osób	21
Tabela 12. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	22
Tabela 13. Dochody i wydatki budżetu gminy Nowa Słupia w latach 2013-2017	24
Tabela 14. Dochody i wydatki z budżetu gminy Nowa Słupia w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2013-2017	24
Tabela 15. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (z uwzględnieniem krajowych norm dla uzdrowisk)	28
Tabela 16. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin	28
Tabela 17. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku	31
Tabela 18. Pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Nowa Słupia	34
Tabela 19. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych obejmujących teren gminy Nowa Słupia:.....	37
Tabela 20. Dane o działalności oczyszczalni ścieków w gminie Nowa Słupia	38
Tabela 21. Charakterystyka JCWPd obejmujących teren gminy Nowa Słupia	40
Tabela 22. Ujęcia wody na terenie gminy Nowa Słupia	41
Tabela 23. Stan sieci wodociągowej w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017	42
Tabela 24. Eksploatacja sieci wodociągowej w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017	42
Tabela 25. Stan sieci kanalizacyjnej w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017	42
Tabela 26. Gospodarka ściekami na terenie gminy Nowa Słupia w latach 2012-2017	43
Tabela 27. Zasoby kopalin w gminie Nowa Słupia	44
Tabela 28. Dane o gospodarstwach rolnych w gminie Nowa Słupia.....	45
Tabela 29. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w 4 regionie gospodarki odpadami.....	46
Tabela 30. Zmieszane odpady komunalne zebrane z terenu gminy Nowa Słupia w latach 2016-2018	47
Tabela 31. Odpady komunalne zebrane selektywnie z terenu gminy Nowa Słupia w latach 2016-2018	47
Tabela 33. Ilość zebranych odpadów azbestowych w gminie Nowa Słupia w latach 2016-2018.....	49

Tabela 34. Działania nawiązujące do strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.....	55
Tabela 35. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji na terenie miasta i gminy Nowa Słupia	57
Tabela 36. Działania edukacyjne w poszczególnych obszarach interwencji na terenie miasta i gminy Nowa Słupia.....	58
Tabela 37. Harmonogram działań monitorujących "Program..."	59
Tabela 38. Wskaźniki monitorowania "Programu..."	60
Tabela 39. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w krajowych dokumentach strategicznych	61
Tabela 40. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w wojewódzkich dokumentach strategicznych	65
Tabela 41. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w powiatowych dokumentach strategicznych	69
Tabela 42. Analiza SWOT w poszczególnych obszarach interwencji.....	71
Tabela 43. Cele, kierunki interwencji oraz zadania	75
Tabela 44. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem planowanych do realizacji w latach 2019-2026.....	77

Spis wykresów

Wykres 1. Dynamika zmian liczby mieszkańców gminy Nowa Słupia w latach 2012-2017	15
Wykres 2. Ludność gminy Nowa Słupia według ekonomicznych grup wiekowych.....	15
Wykres 3. Wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji w liczbach naturalnych na terenie gminy Nowa Słupia w latach 2012-2017	16
Wykres 4. Dochody i wydatki budżetu gminy Nowa Słupia	24

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Nowa Słupia w powiecie kieleckim	11
Rysunek 2. Mapa Miasta i Gminy Nowa Słupia	12
Rysunek 3. Lokalizacja gminy Nowa Słupia w obrębie rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych.....	36
Rysunek 4. Lokalizacja gminy Nowa Słupia w obrębie jednolitych części wód podziemnych	39

PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026.

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.), a w szczególności:

- Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.
- Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Poprzedni „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Słupia na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019 - aktualizacja” przyjęty został Uchwałą Nr XVII/67/12 Rady Gminy Nowa Słupia z dnia 31 października 2012r.

W programie uwzględnione zostały wymagania dokumentów strategicznych wyższego szczebla (powiatowych, wojewódzkich i krajowych), określono rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia...” stanowi opracowanie, które ma za zadanie umożliwienie kompleksowego i efektywnego zarządzania ochroną środowiska. Ma on zapewnić niezbędną koordynację działań proekologicznych w gminie, przyczynić się do rozwiązania istniejących problemów w tym zakresie, a także ukierunkować podejmowane przeciwdziałania mogącym pojawić się w przyszłości zagrożeniom.

W "Programie..." uwzględniono zagadnienia z zakresu ochrony środowiska i dziedzin bezpośrednio powiązanych, co powinno dopomóc we właściwym ukierunkowaniu działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju miasta i gminy.

PODSTAWY I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, prowadzące w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Bardzo ważne jest, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i badać ich stopień wykonania.

Sporządzanie Programów Ochrony Środowiska dla kolejnych szczebli administracji samorządowej, umożliwi najbardziej efektywną ochronę środowiska przyrodniczego. Ochrona środowiska przyrodniczego jest jedną z głównych dróg do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, czyli osiągnięcia ładu ekologicznego, społecznego, ekonomicznego (gospodarczego) oraz przestrzennego.

Celem aktualizacji Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego miasta i gminy Nowa Słupia. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno-techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Najistotniejsze cele i kierunki działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i ochrony środowiska określone dla miasta i gminy Nowa Słupia dotyczą:

- racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (zmniejszenia zużycia energii, surowców i materiałów, wzrostu udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych),
- ochrony powietrza (zapewnienia wysokiej jakości powietrza, redukcji emisji gazów i pyłów),
- ochrony przed hałasem (zminimalizowania uciążliwego hałasu),
- ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- ochrony wód (zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacji zużycia wody, właściwej gospodarki wodno-ściekowej),
- ochrony gleb,
- ochrony zasobów przyrodniczych (zachowania zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych, racjonalnej eksploatacji lasów),
- prowadzenia skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej, gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” wydanymi przez Ministerstwo Środowiska w 2015 roku.

Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego, określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu. Dokument ten ustala również harmonogram realizacji zaplanowanych działań oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym gminy w odniesieniu do regionu i kraju.

Przy opracowywaniu Programu korzystano z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Strategia innowacyjności efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030),
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020,
- Strategia „Sprawne Państwo 2020”,
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2022,
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program Ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, Plan działań na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Uchwała nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.),
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025, Kielce 2015,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego 2016-2022, Kielce 2016,
- Program ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego – aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019, Kielce 2011r.
- Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Nowa Słupia, lipiec 2015r.

- Strategia rozwoju gminy Nowa Słupia na lata 2016-2023,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Słupia na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019 – aktualizacja, październik 2012r.

Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych GUS, WIOŚ w Kielcach, Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, RZGW w Kielcach, Starostwa Powiatowego w Kielcach, Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Słupi. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa świętokrzyskiego (zarządców dróg, eksploatatorów sieci infrastruktury, przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych, zarządców instalacji).

I. MIASTO I GMINA NOWA SŁUPIA

1.1. Ogólna charakterystyka

1.1.1. Dane administracyjne

Miasto i Gmina Nowa Słupia położona jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego i we wschodniej części ziemskiego powiatu kieleckiego i graniczy:

- od północy z gminą Pawłów (powiat starachowicki),
- od wschodu z gminą Waśniów (powiat ostrowiecki),
- od południa z gminą Łągów (powiat kielecki),
- od zachodu z gminami Bieliny i Bodzentyn (powiat kielecki).

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Nowa Słupia w powiecie kieleckim

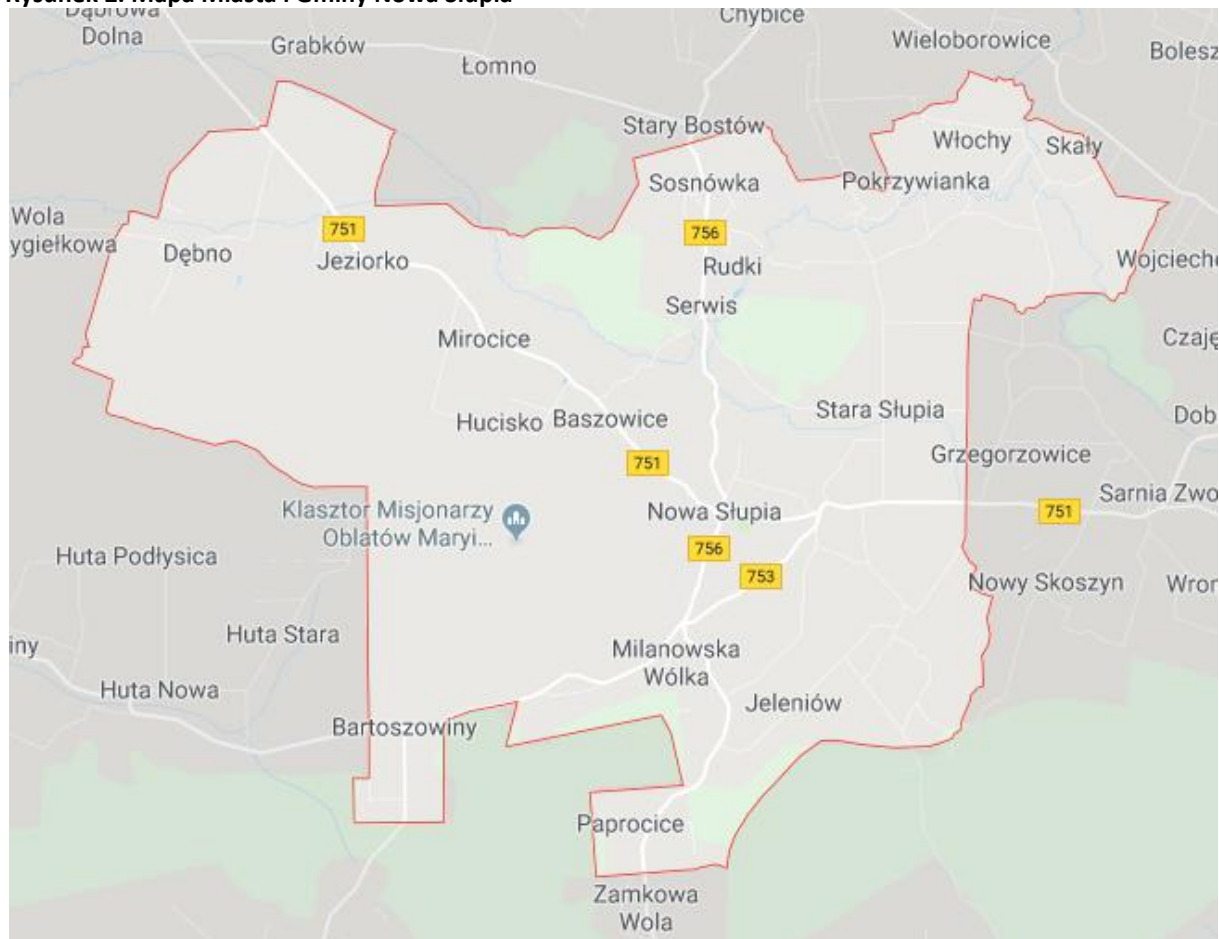
Źródło: www.gminy.pl

Nowa Słupia pod względem administracyjnym ma status gminy miejsko- wiejskiej o charakterze rolniczym. 1 stycznia 2019r. Nowa Słupia uzyskała ponownie prawa miejskie. Siedzibą Gminy jest miejscowość Nowa Słupia, położona u stóp Świętego Krzyża. Powierzchnia miasta i gminy wynosi 86 km² i tworzy ją miasto Nowa Słupia i dziewiętnaście sołectw: Cząstków, Bartoszowiny, Baszowice, Dębno, Dębniak, Hucisko, Jeleniów, Jeziorko, Wólka Milanowska, Mirocice, Pokrzywiana, Paprocice, Rudki, Serwis, Skąły, Sosnówka, Stara Słupia, Trzcianka i Włochy. Nowa Słupia położona jest w odległości ok. 36 km od Kielc, ok. 26 km od Ostrowca Świętokrzyskiego i ok. 25 km od Starachowic.

Obszar gminy obejmuje wschodnią część Pasma Łysogór z kulminacją Świętego Krzyża oraz fragment zachodniej części Pasma Jeleniowskiego. W północnej części gminy punktem dominującym jest Góra Chełmowa. Znaczna część obszaru leży w strefie obszarów chronionych Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego. Przez tereny gminy przechodzą trzy ważne drogi o znaczeniu ponadlokalnym:

- 751 – Suchedniów – Bodzentyn – Nowa Słupia – Ostrowiec Św.
- 753 – Wola Jachowa – Nowa Słupia.
- 756 – Starachowice – Nowa Słupia – Łągów – Stopnica.

Rysunek 2. Mapa Miasta i Gminy Nowa Słupia

Źródło: www.google.com

Na dzień 31.12.2017r. ogólna liczba mieszkańców Gminy Nowa Słupia wyniosła 9 516 osób, w tym 4 772 kobiet i 4 744 mężczyzn. Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo, zaś funkcją uzupełniającą turystyka. Obszar gminy posiada bardzo wysokie walory przyrodnicze w międzynarodowym i krajowym układzie przestrzennym oraz pełni ważne funkcje ekologiczne.

1.1.2. Rzeźba terenu i geologia

Pod względem fizyczno-geograficznym Miasto i Gmina Nowa Słupia należą do mezoregionu Góry Świętokrzyskie, który leży w obrębie jednostki wyższego rzędu - makroregionu Wyżyna Kielecka (wg Kondrackiego, 2002 r.). Biorąc pod uwagę podział Gór Świętokrzyskich na mikroregiony geograficzne, obszar gminy należy do Pasma Świętokrzyskiego, Pasma Pokrzywiańskiego oraz Obniżenia Wilkowskiego. Pasma Pokrzywiańskie zajmuje północną część gminy i jest zbudowane z dolnodewońskich piaskowców oraz dolomitów dewonu środkowego. Lokalną kulminacją jest Góra Chełmowa (351 m npm), na której utworzono rezerwat leśny z modrzewiem polskim. Obniżenie Wilkowskie jest wydłużoną bruzdą wypreparowaną w mało odpornych na denudację łupkach i szarogłazach sylurskich, pokrytych częściowo przez piaski i gliny czwartorzędowe. Przedłużeniem Obniżenia Wilkowskiego w kierunku wschodnim jest Dolina Dębniańska (której część wchodzi w obręb gminy). Dno tej doliny położone jest na wysokości około 300 m npm i posiada system rynien pradolinnych z okresu deglacjacji lądolodu południowopolskiego. Pasma Świętokrzyskie, którego przedłużeniem w kierunku wschodnim są Pasma Łysogórskie (Łysa Góra 595 m npm) i Pasma Jeleniowskie (Góra Jeleniowska 535 m npm), rozdzielone doliną Słupianki, zajmują południową jej część. Pasma Łysogórskie zbudowane jest z górnokambryjskich kwarcytów. Na grzbiecie i zboczach występują peryglacialne złomowiska skalne zwane gołoborzami. Pasma Jeleniowskie budują górnokambryjskie piaskowce kwarcytowe, które również tworzą osobliwe formy morfologiczne i rumowiska typu gołoborza. Szczególnym akcentem rzeźby gminy są przełomowe doliny, które tworzą rzeki wcinając się w skały o różnej odporności.

1.1.3. Warunki klimatyczne

Teren Miasta i Gminy Nowa Słupia zalicza się do tzw. klimatu Wyżyn Południowopolskich, jednego spośród siedmiu wyróżnionych regionów klimatycznych. Ten typ klimatu cechuje znaczna różnorodność poszczególnych krain klimatycznych, np. sąsiadujących ze sobą Gór Świętokrzyskich i Niecki Nidziańskiej. Obszar gminy położony jest w strefie klimatów podgórskich. Wyraźnie ostrzejsze cechy ma klimat strefy grzbietowej Łysogór, łagodniejsze w dolinach. Klimat obszaru gminy Nowa Słupia charakteryzuje się średnią roczną temperaturą 5,8/6,9°C (dla Świętego Krzyża ok. 4,5°C). Najniższe temperatury występują tu w lutym - 3,5/4,5°C, natomiast najwyższe w lipcu: 17,0°C. Na terenie gminy Nowa Słupia liczba dni pogodnych mieści się w granicach 40-50 dni, natomiast liczba dni pochmurnych wynosi tu około 200 dni. Średnie nasłonecznienie trwa 5-6 godzin dziennie. Czas trwania zimy powyżej 100 dni, lato trwa 60-80 dni. Okres wegetacyjny trwa od 183 do 206 dni. Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych oscylują w granicach 670-930 mm, a na Św. Krzyżu osiągają w roku 950 mm. Szczególnie obfite w opady jest lato. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi tu 3 m/s. Przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie, rzadziej występują wiatry wschodnie, południowo-wschodnie i południowo-zachodnie. Najrzadziej spotykane są wiatry północne, północno-wschodnie i południowe. Klimat obszarów leśnych tzw. mezoklimat lasów zależy jest od warunków topograficznych, które przekształcone są przez szatę roślinną. Amplitudy dobowe i wilgotności są tu małe, spada także prędkość wiatru. Zjawiskiem charakterystycznym mogą być wiatry lokalne powstające na skutek różnicowania w nagrzewaniu brzegów lasu. Z terenów otwartych, nagrzanych, następuje konwersja ciepłego powietrza, a w jego miejsce napływa chłodne powietrze z terenów zacienionych.

1.1.4. Hydrografia

Teren miasta i gminy leży niemal w całości w zlewni rzeki Kamiennej, w części tylko w zlewni rzeki Nidy i w zlewni rzeki Czarnej Staszowskiej. Do głównych rzek gminy zalicza się Czarną Wodę i Pokrzywiankę, prawobrzeżny dopływ Świśliny. Środowisko wodne rzek i potoków gminy charakteryzują wysokie stany wód na wiosnę oraz niskie stany wód w okresie letnim. Znaczna część gminy pokryta jest okresowo prowadzącymi wodę rowami melioracyjnymi założonymi w różnych okresach.

Bezpośredni związek z budową geologiczną ma występowanie wód podziemnych. Utwory starszego paleozoiku w obrębie trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich wykształcone w postaci osadów piaskowcowo-ilasto-mułowcowych są praktycznie bezwodne. Teren gminy posiada niekorzystne warunki hydrogeologiczne wynikające z budowy geologicznej. Wśród bezwodnych obszarów zbudowanych z utworów kambryjskich i sylurskich występują wąskie pasy utworów dewonu środkowego.

1.2. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze Miasta i Gminy Nowa Słupia

1.2.1. Demografia

Gmina Nowa Słupia (wg stanu na 31.12.2017r.) liczyła ogółem 9 516 mieszkańców.

Tabela 1. Liczba ludności gminy na przestrzeni lat 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców ogółem	9 708	9 673	9 636	9 635	9 559	9 516
Mężczyźni	4 846	4 809	4 795	4 789	4 763	4 744
Kobiety	4 862	4 864	4 841	4 846	4 796	4 772

Źródło – dane GUS

Analizując liczbę ludności gminy według płci, można zaobserwować, iż nieco ponad połowę mieszkańców stanowią kobiety (50,1%). Współczynnik feminizacji w 2017 roku w gminie wynosił 101, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało 101 kobiet (w województwie świętokrzyskim współczynnik ten wynosił 105).

Wskaźnik średniej gęstości zaludnienia kształtuje się na poziomie około 111 osób/km², w ujęciu okresu 2012-2017 wartość tego wskaźnika malała.

Tabela 2. Gęstość zaludnienia w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ludność na 1 km ² powierzchni gminy Nowa Słupia	113	113	112	112	111	111

Źródło – dane GUS

Wykres 1. Dynamika zmian liczby mieszkańców gminy Nowa Słupia w latach 2012-2017

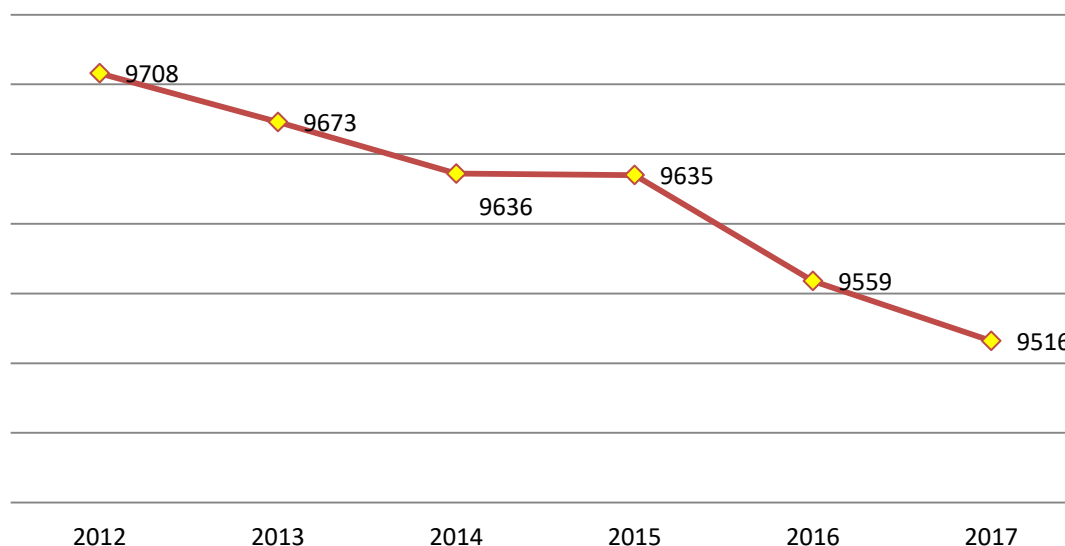
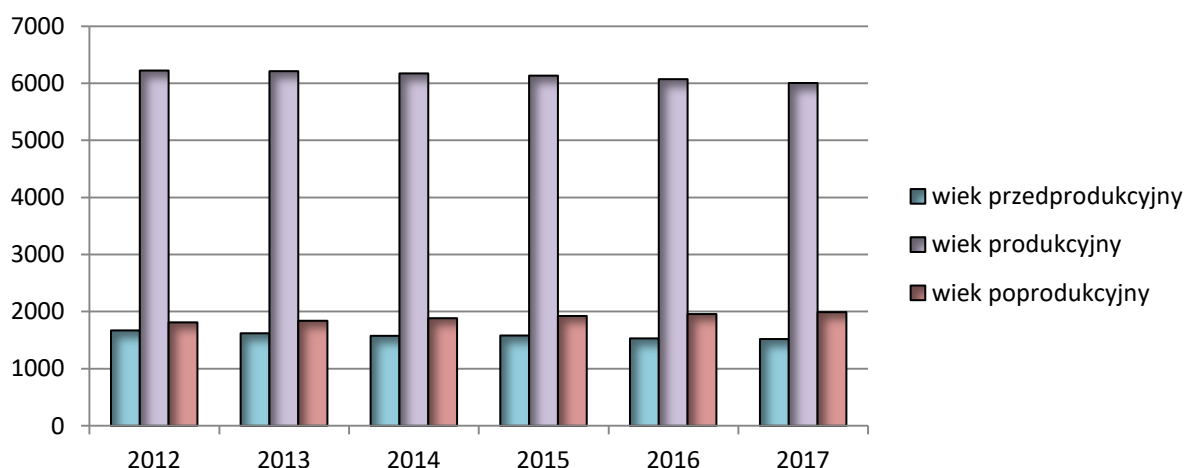

Tabela 3. Ludność gminy Nowa Słupia według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	1671	17,2	1621	16,8	1578	16,4	1581	16,4	1529	16,0	1521	16,0
Wiek produkcyjny	6223	64,1	6210	64,2	6173	64,1	6132	63,6	6072	63,5	6004	63,1
Wiek poprodukcyjny	1814	18,7	1842	19,0	1885	19,6	1922	19,9	1958	20,5	1991	20,9

Źródło – dane GUS

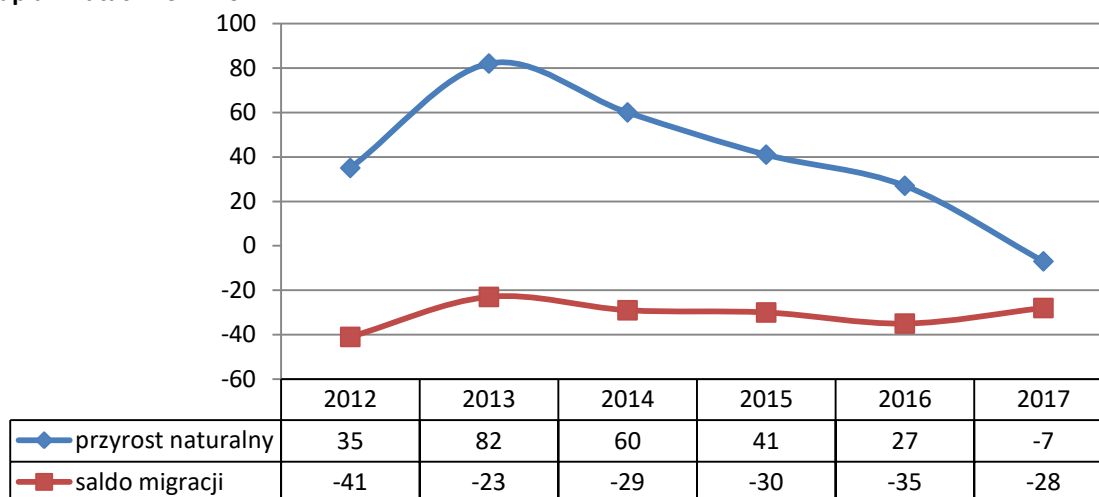
Wykres 2. Ludność gminy Nowa Słupia według ekonomicznych grup wiekowych

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi potencjalne zasoby pracy i w 2017 roku liczba osób pozostających w tej grupie wiekowej to ponad 63% ogółu mieszkańców gminy. W ostatnich latach w strukturze ludności gminy systematycznie zmniejsza się udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2012r. udział ten wynosił 17,2%, w 2017r. obniżył się do 16,0%.

Wzrósł natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym, w 2012r. wynosił 18,7%, a w roku 2017 wzrósł do 20,9%.

Wykres 3. Wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji w liczbach naturalnych na terenie gminy Nowa Słupia w latach 2012-2017

Wskaźniki demograficzne dla gminy Nowa Słupia wynoszą (wg GUS, 2017):

- wskaźnik obciążenia demograficznego:
 - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 58,5 osoby
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym: 130,9 osoby
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 33,2 osoby
- wskaźniki modułu:
 - gęstość zaludnienia: 111 osób na 1 km²
 - kobiety na 100 mężczyzn: 101
 - przyrost naturalny: na 1000 ludności: -1,68; w liczbach naturalnych: -7 osób
 - saldo migracji: na 1000 ludności -2,9; w liczbach naturalnych: -28 osoby
- inne wskaźniki:
 - małżeństwa na 1000 ludności: 4,9
 - urodzenia żywe na 1000 ludności: 11,23.

Mieszkańcy gminy Nowa Słupia stanowią ok. 4,5% ludności powiatu kieleckiego. Dane demograficzne z ostatnich lat świadczą o malejącej liczbie ludności na terenie gminy, spowodowanej ujemnymi wskaźnikami salda migracji.

1.2.2. Mieszkalnictwo

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, stan na koniec 2017r., na terenie gminy Nowa Słupia znajdowało się 2 870 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 228 274 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 79,5 m².

Tabela 4. Wielkość zasobów mieszkaniowych w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017

Wskaźnik	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba mieszkań (szt.)	2 801	2 813	2 822	2 843	2 852	2 870
Liczba izb (szt.)	10 633	10 709	10 755	10 875	10 930	11 033
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	220 276	221 804	222 703	225 148	226 097	228 274

Źródło – dane GUS

Tabela 5. Budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mieszkania oddane do użytkowania (szt.)	20	22	14	26	11	19
Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania (m ²)	2 369	2 716	1 554	2 846	1 303	2 290

Źródło – dane GUS

Tabela 6. Standardy zaspokajania potrzeb w zakresie mieszkalnictwa – tabela porównawcza (dane z 2017r.)

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba			Przeciętna powierzchnia użytkowa	
	izb w 1 mieszkaniu	osób w 1 mieszkaniu	osób na 1 izbę	mieszkania [m ²]	na 1 osobę [m ²]
Gmina Nowa Słupia	3,84	3,32	0,86	79,5	24,0

Źródło – dane GUS

Sytuacja mieszkaniowa ludności gminy ulega systematycznej poprawie, jest to wynikiem przyrostu nowych mieszkań o wyższym standardzie w zabudowie prywatnej.

Na jedno mieszkanie o przeciętnej wielkości 79,5 m² przypadają średnio 3,32 osoby. W skład jednego mieszkania wchodzi przeciętnie 3,84 izby, co daje wartość 0,86 osoby na jedną izbę. Statystyczny mieszkaniec gminy ma do swojej dyspozycji 24,0 m² powierzchni mieszkaniowej.

Wskaźniki wyposażenia mieszkań w infrastrukturę dla gminy Nowa Słupia wynoszą:

- wodociąg: 87,5%,
- łazienka: 79,2%,
- centralne ogrzewanie: 70,8%.

1.2.3. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Istniejący system wodociągowy w gminie Nowa Słupia oparty jest na trzech ujęciach wody:

- ujęcie w Rudkach o wydajności 220 m³/d,
- ujęcie Baszowice-Brzeziny o wydajności 358 m³/d,
- ujęcie Zamkowa Wola (gmina Łągow) o wydajności 700 m³/d.

Łączna długość rozdzielczej sieci wodociągowej wynosi 130,1 km (dane GUS, stan na koniec 2017 roku), z przyłączami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w ilości 2 306 szt. Przeciętne zużycie wody przyjmuje wartość około 19,6 m³/mieszkańca/rok.

Wskaźnik zwodociągowania gminy wyrażony liczbą osób korzystających z instalacji do ogółu ludności wynosi 88,2% (dane GUS, stan na koniec 2017r.). Wskaźnik uzbrojenia w sieć wodociągową wynosi 151,7 km/100km² terenu.

Gospodarka ściekowa

Wskaźnik skanalizowania kształtuje się na poziomie 38%, w odniesieniu do ludności korzystającej z instalacji (dane GUS, stan na koniec 2017 roku). Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi ogółem 48,3 km i obejmuje 761 odbiorców domowych (przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania). Na terenie gminy Nowa Słupia funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: w Rudkach o przepustowości $Q_{\text{śrd}} = 600\text{m}^3/\text{d}$ i w Starej Słupi o przepustowości $Q_{\text{śrd}} = 325\text{m}^3/\text{d}$.

Sieć kanalizacyjna uzupełniana jest przez indywidualne szamba (538 szt.) lub oczyszczalnie przydomowe (9 szt.) – dane GUS, stan na koniec 2017r.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie Miasta i Gminy Nowa Słupia dystrybucja gazu na potrzeby bytowe mieszkańców odbywa się za pomocą przenośnych butli na propan- butan, z których korzysta większość mieszkań. Sieć gazowa istnieje od 2016r. tylko na terenie miejscowości Rudki. Gmina planuje w najbliższym czasie rozbudowę sieci gazowej w kolejnych miejscowościach. W tym celu w 2017r. podpisano list intencyjny z Polską Spółką Gazownictwa w sprawie powstania odcinka dystrybucyjnego sieci gazowej średniego ciśnienia na odcinku od Rudek poprzez Baszowice do Nowej Słupi.

Tabela 7. Sieć gazowa na terenie gminy

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017
Długość czynnej sieci gazowej	m	60	2 419
Długość czynnej sieci przesyłowej	m	0	0
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	60	2 419
Przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	2	22
Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	2	11
Odbiorcy gazu	gosp.	3	7
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	10	23

Źródło – dane GUS

Energia elektryczna

Na terenie gminy funkcjonuje Główny Punkt Zasilania 110/15 kV (w miejscowości Stara Słupia). Stacja GPZ 110/15 kV zasilana jest linią 110 kV ze Starachowic. Sieć rozdzielcza 15kV na terenie gminy konfigurowana jest w oparciu o w/w GPZ, z którego wyprowadzony jest 8 linii magistralnych. Na terenie gminy istnieje 124,13 km sieci napowietrznych 15 kV oraz 73 stacje trafo SN/nn (w tym 2 wewnętrzne). W kierunku wschód-zachód przez teren ŚPN przebiega linia 15 kV relacji GPZ Kielce-Wschód na Święty Krzyż. W granicach ŚPN linia ta prowadzona jest kablem naziemnym.

Gospodarka ciepła

Na obszarze miasta i gminy Nowa Słupia nie ma scentralizowanych źródeł ciepła oraz sieci ciepłowniczych zaopatrujących gospodarstwa domowe i instytucje (nie istnieją zakłady produkujące ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła), występuje tylko kilka rozproszonych kotłowni lokalnych zasilających w ciepło niewielką liczbę obiektów (placówki użyteczności publicznej). Podstawą gospodarki ciepłej na terenie miasta i gminy Nowa Słupia jest ogrzewanie indywidualne.

Budynki mieszkalne, użyteczności publicznej jak i sfery gospodarczej zasilane są z własnych źródeł ciepła w postaci:

- kotłowni lokalnych pracujących dla potrzeb obiektów użyteczności publicznej oraz nielicznie występujących w gminie zakładów produkcyjnych. Kotłownie lokalne to źródła ciepła o mocy znacznie poniżej 5 MW, wytwarzające ciepło na potrzeby zasilanego budynku lub budynków, zlokalizowane w różnych częściach gminy,
- indywidualnych źródeł ciepła małych mocy, głównie są to wbudowane kotłownie c.o. oraz piece.

System komunikacyjny

Gmina posiada korzystny układ komunikacyjny, miasto Nowa Słupia będąca siedzibą władz miasta i gminy stanowi ważny węzeł drogowy, krzyżują się tu drogi z głównych miast województwa świętokrzyskiego: z Kielc (odległych o 36 km), Ostrowca Świętokrzyskiego (odległego o 26 km) oraz Starachowic (odległych o 23 km).

Układ komunikacyjny gminy tworzą drogi:

- wojewódzkie:
 - nr 751 relacji Suchedniów - Nowa Słupia - Ostrowiec Świętokrzyski
 - nr 753 relacji Nowa Słupia (obwodnica) - Wola Jachowa
 - nr 756 relacji Starachowice – Nowa Słupia – Stopnica
- powiatowe o łącznej długości 41,6 km:
 - nr 15938 Sosnówka-Włochy-Wieloborowice o długości 6,17 km,
 - nr 15939 Rudki-Cząstków-Włochy-Skały o długości 5,6 km,
 - nr 15940 Cząstków-Stara Słupia o długości 3,9 km,
 - nr 15941 Stara Słupia-Grzegorzowice-Sarnia Zwola o długości 3,9 km,
 - nr 15943 Nowa Słupia - Św. Krzyż o długości 0,9 km,
 - nr 15944 (Waśniów)-Jeleniów o długości 1,8 km,
 - nr 15945 Wólka Milanowska-Jeleniów o długości 2,5 km,
 - nr 15946 Stara Słupia-Jeleniów o długości 4,9 km,
 - nr 15948 Bartoszowiny-Lechów o długości 1,9 km,
 - nr 15899 (Wola Szczygiełkowa)-Jeziorko o długości 3,4 km,
 - nr 15508 Święty Krzyż-Huta Nowa o długości 1,7 km,
 - nr 15897 Wojciechów-Dębno o długości 1,7 km,

32 drogi gminne o łącznej długości 47,9 km; istnieją również drogi lokalne i dojazdowe do pól o łącznej długości 48 km.

1.2.4. Gospodarka

Gmina jest słabo rozwinięta gospodarczo. Podstawowym rynkiem pracy jest rolnictwo. Przeważają zakłady małe, zatrudniające do kilku – kilkunastu pracowników.

Tabela 8. Nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane podmioty gospodarcze w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2018

Podmioty gospodarcze	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nowo zarejestrowane	90	49	65	54	75	60	59
Wyrejestrowane	53	49	58	37	66	47	40
Saldo	37	0	7	17	9	13	19

Źródło – dane GUS

Na terenie gminy w 2018 roku zarejestrowane były 622 podmioty gospodarcze (według klasyfikacji REGON), z czego ponad 97% z sektora prywatnego. Do największych grup branżowych należy działalność z kategorii handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, a następnie działalność związaną z budownictwem oraz przetwórstwem przemysłowym.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Nowa Słupia według sekcji w 2018r.

Sektor gospodarki	Liczba podmiotów gospodarczych
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15
Przetwórstwo przemysłowe	75
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
Budownictwo	118
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	181
Transport i gospodarka magazynowa	22
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	45
Informacja i komunikacja	5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
Edukacja	24
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12
Pozostała działalność usługowa	62
Ogółem:	622

Źródło – dane GUS

Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego świadczy o aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy. Z grona przedsiębiorstw prywatnych 83% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, również na zasadzie mikro przedsiębiorstwa.

Tabela 10. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Nowa Słupia– dane za 2018 rok

Sektor publiczny	ogółem	13
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8
Sektor prywatny	ogółem	606
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	505
	spółki handlowe	10
	spółdzielnie	0
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	35

Źródło – dane GUS

Wśród ogółu podmiotów gospodarki narodowej dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 505 podmiotów.

Ponad 94% podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Nowa Słupia to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

Tabela 11. Zestawienie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Nowa Słupia w 2018 roku według wielkości, tj. zatrudnionych osób

Liczba zatrudnionych osób		
0-9	10-49	50-249
589	30	3

Źródło – dane GUS

Bezrobocie w gminie kształtuje się na poziomie 8,8% i obejmuje 483 osoby z terenu gminy, z czego 235 to mężczyźni, a 248 to kobiety (GUS, 2018).

Większe zakłady działające na terenie gminy to m.in.:

- Bożena Ablas Zakład Urządzeń Metalowych "Metal Chem II" S.C.
- Zakład Stolarski "Jodła" Marian Mocoń
- Wytwórnia Wyrobów Cukierniczych "Oleńka" Aleksandra Mądzik
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Iwbud” Ryszard Iwan
- Rojek Marek Adam Świętokrzyskie Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe "PRIMEX"
- Bogusław Niewadzi Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe "ALEX"
- Jerzy Chrapała Zakład Produkcji Elektrycznych Elementów Grzejnych "ELEG" S.C.

Atutem gminy są duże możliwości rozwoju agroturystyki i ekoturystyki, ze względu na położenie na obszarach objętych prawną ochroną przyrody. Na terenie gminy znajduje się Świętokrzyski Park Narodowy wraz z otuliną, Jeleniewski Park Krajobrazowy oraz Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu z cennymi obiektami przyrodniczymi, urozmaiconym krajobrazem i kompleksami leśnymi. Rosnącą szansą dla rozwoju turystyki i wypoczynku jest bezcenne przyrodniczo pasmo Łysogórskie i Jeleniowskie. Na terenie gminy znajdują się szlaki turystyczne, trasy rowerowe i ścieżki dydaktyczne. W gminie istnieją warunki do uprawiania narciarstwa biegowego i kolarstwa górskiego.

Wśród gospodarstw rolnych występują przede wszystkim indywidualne gospodarstwa rodzinne i najczęściej drobnotowarowe o powierzchni do 5 ha. Według danych Spisu Rolnego z 2010 roku, na opisywanym terenie istnieje 1 256 gospodarstw prowadzących

działalność rolniczą. Rolnictwo oparte jest na uprawie gruntów ornych i produkcji roślinnej, a co za tym idzie również hodowli zwierząt gospodarskich.

Tabela 12. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych

Grupy obszarowe	Ilość gospodarstw rolnych
do 1 ha łącznie	467
od 1 ha do 5 ha	939
od 5 ha do 10 ha	149
od 10 ha do 15 ha	14
15 ha i więcej	14
Razem:	1 583

Źródło – dane GUS, Powszechny Spis Rolny 2010

Grunty orne zajmowane przez gospodarstwo rolne w większości przeznaczone są pod uprawę zbóż podstawowych (pszenica, żyto, pszenżyto), ziemniaków oraz roślin przemysłowych (buraki cukrowe). Na terenie gminy hodowla występuje wyłącznie w gospodarstwach indywidualnych: bydło, trzoda chlewna, owce, konie, kozy i drób.

1.2.5. Energia odnawialna

Perspektywa wyczerpania się zasobów paliw kopalnych, a także podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego człowieka, przyczyniły się do wzrostu zainteresowania odnawialnymi źródłami energii, czego efektem jest duży wzrost ich stosowania. Odnawialne źródła energii są to źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię występującą w rozmaitych postaciach, w szczególności promieniowanie słoneczne, wiatru, wody, a także biomasy i ciepła wnętrza Ziemi. Obecny poziom cywilizacji technicznej stwarza możliwość uznania za odnawialne źródło energii również części odpadów komunalnych i przemysłowych, która nadaje się do energetycznego przetworzenia. Źródła energii odnawialnej są praktycznie niewyczerpalne, gdyż ich zasoby uzupełniane są nieustannie w procesach naturalnych. Najłatwiej dostępne są zasoby energii promieniowania słonecznego i biomasy, natomiast dostępność energii geotermalnej, wiatru czy wody jest ograniczona i zależna od położenia geograficznego. Dużą zaletą źródeł odnawialnych jest również ich minimalny wpływ na środowisko naturalne. Odnawialne źródła energii mogą stanowić istotny udział w bilansie energetycznym kraju. Mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego regionu, przede wszystkim zaś do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Potencjalnie największym odbiorcą energii ze źródeł odnawialnych może być rolnictwo, jak również mieszkalnictwo i komunikacja.

„Polityka energetyczna Polski do 2030 roku” (dokument zatwierdzony 10.11.2009r. przez Radę Ministrów) zawiera pakiet działań, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, konkurencyjności gospodarki, jej efektywności energetycznej oraz ochrony środowiska. Wśród celów strategicznych polityki państwa jest wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii i uzyskanie 15% udziału energii, pochodzącej z tych źródeł, w bilansie energii pierwotnej do roku 2020 oraz osiągnięcie do tegoż roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych.

Na terenie miasta i gminy Nowa Słupia istnieją potencjalne możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wzrost wykorzystania OZE niesie ze sobą korzyści ekologiczne w postaci zmniejszenia emisji gazów i pyłów do atmosfery, co prowadzi do zmniejszenia efektu cieplarnianego oraz powoduje ograniczenie zużycia paliw kopalnych. Rozwój OZE

przynosi również korzyści gospodarcze polegające na zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego, czy dywersyfikacji źródeł produkcji energii.

Aktualnie na terenie miasta i gminy Nowa Słupia pozyskuje się energię cieplną za pomocą kolektorów słonecznych:

- Zespół Szkół w Rudkach – Instalacja PV 20,8 kWp,
- Budynek po byłym posterunku Policji w Nowej Słupi - Instalacja PV 4,94 kWp,
- Klub Sportowy w Rudkach - Instalacja PV 4,16 kWp,
- Centrum Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich w Rudkach - Instalacja PV 8,58 kWp,
- Przedszkole w Rudkach - Instalacja PV 5,72 kWp,
- Ośrodek Zdrowia w Rudkach - Instalacja PV 5,98 kWp.

II. DZIAŁANIA SAMORZĄDU W LATACH 2013-2017

2.1. Dochody i wydatki budżetu gminy

Tabela 13. Dochody i wydatki budżetu gminy Nowa Słupia w latach 2013-2017

Wyszczególnienie		2013	2014	2015	2016	2017
Dochody ogółem		30 462 416,13	31 016 252,38	31 638 169,07	36 939 753,93	39 935 390,69
W dochodach:	dochody majątkowe	1 829 734,54	1 602 614,30	1 405 602,54	31 118,51	343 338,00
	dochody własne	8 064 679,96	8 957 324,72	9 557 964,14	9 500 202,46	10 105 969,16
	subwencja ogólna	14 256 388,00	13 920 064,00	14 168 188,00	14 815 826,00	14 937 842,00
	dotacje	8 141 348,17	8 138 863,66	7 912 016,93	12 623 725,47	14 891 579,53
	dochody od osób prawnych, fizycznych i innych jednostek	151 619,39	16 076,40	133 983,00	127 978,00	103 983,00
	finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	2 233 428,37	1 507 214,56	1 372 523,84	93 745,30	912 921,59
Wydatki ogółem		26 122 236,00	29 986 630,48	31 950 501,84	35 370 649,85	38 186 638,66

Źródło – dane GUS

Wykres 4. Dochody i wydatki budżetu gminy Nowa Słupia

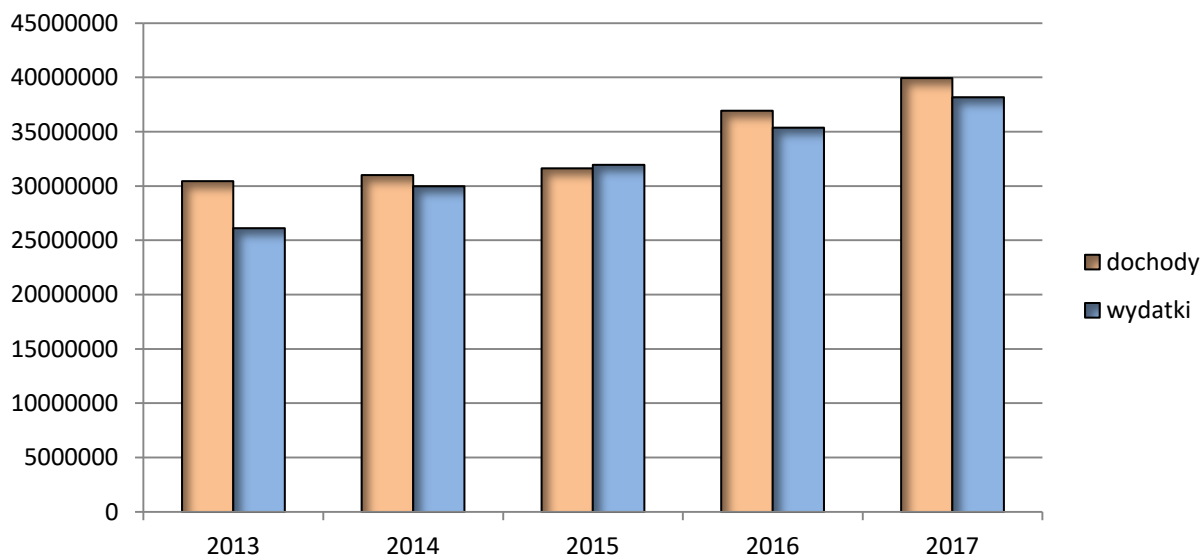

Tabela 14. Dochody i wydatki z budżetu gminy Nowa Słupia w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2013-2017

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody na 1 mieszkańca	3 145,64	3 217,45	3 285,03	3 850,30	4 190,93
Wydatki na 1 mieszkańca	2 697,46	3 110,65	3 317,46	3 686,75	4 007,41

Źródło – dane GUS

2.2. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska i ocena realizowanej polityki ekologicznej gminy

Działania i przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska stale zacierają w kierunku poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i emisji zanieczyszczeń. Szczególnym celem polityki ekologicznej jest ograniczanie szkodliwych czynników wpływających na zdrowie i zapobieganie zagrożeniom zdrowia poprzez poprawę stanu powietrza atmosferycznego, ochronę przed chemicznym zanieczyszczeniem gleb i wód, właściwą gospodarkę odpadami, ochronę przed hałasem oraz zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

Ważniejsze inwestycje w zakresie ochrony środowiska zrealizowane w gminie Nowa Słupia do 31.12.2018r.:

1. Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej w m. Sosnówka i Osiedle Górne w Rudkach
2. Dokończenie budowy sieci wodociągowej w m. Jeleniów, Włochy i Skąły
3. Dokończenie modernizacji ujęcia wody w Woli Zamkowej i Brzezinach dla Rudek
4. Opracowanie dokumentacji i budowa sieci wodociągowej w m. Stara Słupia i Wólka Milanowska
5. Przebudowa linii oświetlenia ulicznego w ramach zadania Modernizacja i dobudowa oświetlenia ulicznego w Gminie Nowa Słupia (2016-2022):
 - Przebudowa linii oświetlenia ulicznego i istniejącym ciągu drogi powiatowej P 0633T odcinek nr 3 – Skowroniec
 - Przebudowa drogi powiatowej P 0633T polegająca na budowie oświetlenia ulicznego w istniejącym ciągu drogi powiatowej P 0633T odcinek nr 13 – Rudki ul. oś. Górne
 - Przebudowa linii oświetlenia ulicznego w istniejącym ciągu drogi powiatowej P 0632T odcinek nr 11 – Rudki

Zadania będące w trakcie realizacji:

1. Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Cząstków, Pokrzywianka, Stara Słupia
2. Modernizacja i dobudowa oświetlenia ulicznego w Gminie Nowa Słupia (2016-2022) – ETAP II:
 - Bartoszowiny przy DP nr 0641T – ok. 50m
 - Stara Słupia – Winnica – przy drodze gminnej – ok. 100 m
 - Jeleniów – przy drodze gminnej – ok. 150m
 - Nowa Słupia przy drodze gminnej od DW nr 756 w kierunku cmentarza ok. 400 m.

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH PRZYSZŁEJ INTERWENCJI

3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

3.1.1. Przepisy prawne

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na mocy ustawy „Prawo ochrony środowiska” (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1032), dokonywał corocznej oceny jakości powietrza. Od 1 stycznia 2019r. ocenę jakości powietrza przeprowadza Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Roczną ocenę jakości powietrza dokonuje się w oparciu o przyjęte kryteria, tj. dopuszczalny poziom substancji w powietrzu, poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy oraz poziom celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012, poz. 1031).

3.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są emisje wynikające bezpośrednio z działalności człowieka oraz warunków i zjawisk naturalnie zachodzących w środowisku. Źródła zanieczyszczeń powietrza związane z działalnością człowieka (emisja antropogeniczna) obejmują:

- *emisję liniową* – komunikacyjną pochodzącą głównie z transportu samochodowego, jak również kolejowego, wodnego i lotniczego,
- *emisję punktową* pochodzącą ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych,
- *emisję powierzchniową*, w skład której wchodzi zanieczyszczenia komunalne z palenisk domowych, gromadzenia i utylizacji ścieków i odpadów.

Emisja liniowa (komunikacyjna)

Emisja komunikacyjna stwarza zagrożenie zwłaszcza w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego i ma niekorzystny wpływ na uprawy polowe. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego, a także wpływają na wzrost poziomu stężenia ozonu w troposferze.

Największa koncentracja ruchu kołowego w gminie występuje na drogach krajowych: nr 751 relacji Suchedniów - Nowa Słupia - Ostrowiec Świętokrzyski, nr 753 relacji Nowa Słupia (obwodnica) - Wola Jachowa, nr 756 relacji Starachowice – Nowa Słupia – Stopnica. Określenie wielkości stężeń zanieczyszczeń gazowych oraz zapylenia utrudnia brak punktów pomiaru jakości powietrza w obszarze wskazanych stref komunikacji, niemniej w przypadku odcinków dróg o zwiększonym natężeniu ruchu należy zakładać, że zanieczyszczenia te będą się kumulować.

Emisja punktowa (ze źródeł przemysłowych)

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, tj. z zakładów przemysłowych, przedsiębiorstw energetyki ciepłej. Emisja z zakładów przemysłowych i przedsiębiorstw energetyki ciepłej jest objęta kontrolą i ewidencją, natomiast emisja z pozostałych źródeł, ze względu na charakter i rozproszenie jest trudna do zbilansowania. Na przedmiotowym terenie nie ma dużych emitorów zanieczyszczeń do powietrza (instalacji technologicznych), funkcjonują tu głównie małe zakłady produkcyjno – usługowe, wykorzystujące lokalne, rozproszone źródła ciepła. Koncentracja zakładów przemysłowych na terenie powiatu kieleckiego jest znacząca, jednak w gminie Nowa Słupia ilość emitorów punktowych jest bardzo mała. Wpływ na jakość powietrza w gminie będą miały więc zanieczyszczenia napływające wraz z masami powietrza z okolicznych terenów.

Emisja powierzchniowa (niska)

Emisja niska wynika z powszechności stosowania paliw stałych, szczególnie węgla kamiennego o niskiej jakości w domowych instalacjach grzewczych. Wzrost stężenia zanieczyszczeń powstałych w wyniku emisji powierzchniowej notuje się cyklicznie w okresie zimowym. Wyniki badań monitoringowych wskazują, że emisja niska z palenisk domowych ma ogromny udział w ogólnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, a jej wpływ uwidacznia się szczególnie w obszarach charakteryzujących się zwartą, gęstą zabudową, gdzie nie ma możliwości przewietrzenia. Największą grupę budynków na terenie gminy stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne i to one w głównej mierze odpowiadają za niską emisję. Zanieczyszczenia emitowane są emitorami o wysokości około 10m, co powoduje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń po najbliższej okolicy - zbyt niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową (związaną z okresem grzewczym).

3.1.3. Pomiary zanieczyszczenia powietrza

Ocena jakości powietrza i obserwacja zachodzących zmian dokonywana jest corocznie w ramach państwowego monitoringu. Na terenie całego województwa świętokrzyskiego oceny tej dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, w obszarze dwóch stref badania tj.: strefa miasto Kielce oraz strefa świętokrzyska. Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia oraz ze względu na ochronę roślin.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Wynikiem oceny jest zaliczenie strefy pod względem wszystkich substancji podlegających ocenie, do jednej z poniższych klas:

- **klasa A (D1)** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych (D1)
- **klasa C (D2)** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych (D2)

Zaliczenie strefy do określonej klasy wiąże się z koniecznością podjęcia konkretnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub utrzymania jego jakości na niezmiennym poziomie. W celu scharakteryzowania stanu aktualnego w zakresie jakości powietrza atmosferycznego odniesiono się do ogólnej oceny jakości powietrza prezentowanej przez WIOŚ w Kielcach dla obszaru strefy świętokrzyskiej PL 2602. Strefa badania jest rozległa i obejmuje m.in. przedmiotowy obszar gminy Nowa Słupia. Ocenę stanu powietrza atmosferycznego przeprowadzono w oparciu o dane za lata 2012-2017 rok pochodzące z opracowań WIOŚ w Kielcach pt.: *Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim*. Raporty za lata 2015, 2016 i 2017.

Tabela 15. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (z uwzględnieniem krajowych norm dla uzdrowisk)

Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5 ¹⁾	PM2,5 ²⁾	O ₃ ³⁾	O ₃ ⁴⁾
PL2602	2015	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	C1	A	D2
	2016	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	C1	C	D2
	2017	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	C1	C	D2

¹⁾wg poziomu dopuszczalnego faza I, ²⁾według poziomu dopuszczalnego faza II, ³⁾wg poziomu docelowego, ⁴⁾według poziomu celu długoterminowego

Tabela 16. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin

Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		SO ₂	NO _x	O ₃ (według poziomu docelowego)	O ₃ (według poziomu długoterminowego)
PL2602	2015	A	A	A	D2
	2016	A	A	A	D2
	2017	A	A	A	D2

Źródło – WIOŚ Kielce

Wyniki klasyfikacji strefy świętokrzyskiej w 2017 roku przedstawiają się następująco:

- ze względu na ochronę zdrowia dla zanieczyszczeń takich jak dwutlenek azotu (NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), benzen (C₆H₆), ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni), tlenek węgla (CO), pył zawieszony PM 2,5 strefę zaliczono do klasy A. Oznacza to, że w obszarze strefy standardy imisyjne dla tych zanieczyszczeń zostały dotrzymane. Natomiast dla opadu pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu strefa świętokrzyska zaliczana jest do klasy C, co oznacza niedotrzymanie unormowanych poziomów. Dla ozonu notuje się przekroczenia zarówno w zakresie poziom docelowego, jak również celu długoterminowego. Za prawdopodobne przyczyny tego zjawiska uznać należy przede wszystkim procesy spalania paliw w celach energetycznych i technologicznych oraz komunikacyjnych. Duży jest napływ zanieczyszczeń spoza województwa;
- ze względu na ochronę roślin przekroczenia notuje się dla ozonu.

Przedstawione informacje dotyczą podstawowych zanieczyszczeń powietrza w skali całej strefy badania i stanowią wyłącznie punkt wyjścia do oceny jakości powietrza w obszarze gminy. Stan powietrza w ujęciu lokalnym zależy od charakteru gminy, wielkości i gęstości źródeł emisji, jak również od ilości ładunków napływających z terenów sąsiednich.

Brak energochłonnego przemysłu wpływa pozytywnie na stan środowiska, w tym na jakość powietrza. Główne zagrożenia występują po stronie niskiej emisji związanej z sezonem grzewczym.

W programie ochrony powietrza (*Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych*) dla strefy świętokrzyskiej, w której znajduje się gmina Nowa Słupia określono działania zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym następujące działania w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej):

- Wymiana niskosprawnych źródeł spalania paliw na niskoemisyjne w obiektach sektora komunalno-bytowego;
- Likwidacja niskosprawnych źródeł spalania paliw i zastąpienie siecią ciepłowniczą lub ogrzewaniem elektrycznym w sektorze komunalno bytowym;
- Wymiana niskosprawnych źródeł spalania paliw w budynkach użyteczności publicznej;
- Likwidacja niskosprawnych źródeł spalania paliw i zastąpienie siecią ciepłowniczą lub ogrzewaniem elektrycznym w obiektach użyteczności publicznej;
- Realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji lub Planów Gospodarki Niskoemisyjnej na obszarach występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM10 i pyłu PM2,5;
- Termomodernizacja obiektów budowlanych;
- Rozbudowa sieci ciepłowniczej oraz podłączenie nowych obiektów;
- Rozbudowa sieci gazowej oraz podłączenie nowych obiektów;
- Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- Budownictwo energooszczędne i pasywne.

Podstawowym narzędziem wspomagającym proces redukcji niskiej emisji może być gminna polityka finansowa wspomagająca właścicieli mieszkań i lokali użytkowych zdecydowanych do zamiany ogrzewania węglowego na ogrzewanie proekologiczne. Gmina opracowała i przystąpiła do realizacji *Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Nowa Słupia* (Uchwała Nr XXV/54/16 Rady Gminy Nowa Słupia z dnia 21 czerwca 2016 roku).

Gmina Nowa Słupia poprzez opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej zobowiązała się do podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości powietrza, a w szczególności do: redukcji emisji gazów cieplarnianych; zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej. Harmonogram planowanych działań do 2020 roku znajduje się w *Planie gospodarki niskoemisyjnej*, a ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia celu strategicznego: redukcja emisji dwutlenku węgla (CO₂) o 5,25% do 2020 r., w stosunku do przyjętego roku bazowego (2009) z wyłączeniem emisji z sektora przemysłowego.

3.1.4. Podsumowanie

Największy wpływ na stan powietrza atmosferycznego w gminie ma komunikacja samochodowa oraz spalanie paliw w kotłowniach (lokalne kotłownie i paleniska domowe). O jakości powietrza na terenie gminy decydują nie tylko miejscowe emisje, ale i zanieczyszczenia pochodzące z zewnątrz, szczególnie z miasta Kielce i Ostrowiec Świętokrzyski.

Działania proekologiczne prowadzone przez gminę powinny ograniczyć tzw. niską emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Należą do nich: modernizacja źródeł ciepła, korzystanie z paliw ekologicznych, itp.

Gmina posiada opracowany „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowa Słupia”, w którym przedstawiono plan działań mających na celu ograniczenie niskiej emisji oraz poprawę efektywności energetycznej.

3.2. Zagrożenia hałasem

Ustawa z 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 799 ze zm.) oraz ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085), regulują przepisy dotyczące klimatu akustycznego. Przepisy tych ustaw są wyrazem nowej, spójnej z ustawodawstwem Unii Europejskiej, polityki w zakresie ochrony środowiska.

W odniesieniu do zagadnień akustycznych, wspomniane akty prawne dostosowują przepisy polskie do regulacji UE, w szczególności znajdującej podstawę prawną w regulacjach zawartych w Dyrektywie w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (2002/49/EC). Hałas - dźwięk określany jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający w danych warunkach (zależy od fizycznych parametrów dźwięku, od nastawienia odbiorcy).

Ocena stanu środowiska w wyniku emisji hałasu dokonywana jest przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku wyrażonego w dB. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku z dnia 14 czerwca 2007r. (tj. Dz. U. 2014, poz. 112) określa: dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Tabela 17. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) strefa ochronna „A” uzdrowiska b) tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾ c) tereny domów opieki społecznej d) tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) tereny zabudowy zagrodowej c) tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r., (t.j. Dz. U. 2014, poz. 112)

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

3.2.1. Źródła hałasu

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy, wielkości zajmowanego obszaru, zaludnienia, stopnia urbanizacji, uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych. Najbardziej uciążliwym hałasem dla człowieka jest hałas komunikacyjny (najbardziej odczuwalny) oraz przemysłowy.

Hałas komunikacyjny

Źródłem hałasu na terenie gminy Nowa Słupia jest przede wszystkim transport drogowy i transport kolejowy.

Głównymi ciągami komunikacyjnymi gminy są drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Miejscowość Nowa Słupia jest węzłem komunikacyjnym, gdzie przecinają się drogi wojewódzkie: nr 751, nr 753 i nr 756.

Na poziom hałasu drogowego ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi. Do najważniejszych z nich należą:

- problemy komunikacyjne – nieprzystosowanie nawierzchni do występującego natężenia ruchu i obciążenia (duży udział pojazdów ciężarowych powoduje szybkie niszczenie nawierzchni),
- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym,
- struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych),
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny,
- płynność ruchu,
- rodzaj i stan nawierzchni.

Hałas drogowy jest zjawiskiem o tendencjach wzrostowych, uzależnionym od takich czynników jak: wskaźnik presji motoryzacji, gęstość sieci dróg i odległość terenów stale zamieszkiwanych od dróg o dużym natężeniu. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, że na terenie miasta i gminy Nowa Słupia utrzymywać się będzie tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Należy jednak podkreślić, że wzrost natężenia hałasu nie jest wprost proporcjonalny do wzrostu natężenia ruchu samochodowego i rośnie wolniej. Wynika to głównie z poprawy jakości użytkowanych samochodów.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także części procesów technologicznych oraz instalacje i wyposażenie zakładów produkcyjnych, rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych (wentylatory, urządzenia klimatyzacyjne). Taki hałas ma charakter lokalny.

Obecnie systemy lokalizacji nowych inwestycji, a także potrzeba sporządzenia ocen oddziaływania na środowisko, kontrole i egzekucja nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenie tych uciążliwości. Ponadto dla źródeł hałasu przemysłowego, ze względu na ich niewielkie rozmiary, istnieją różne możliwości techniczne ograniczenia emisji hałasu (np. stosowanie tłumików akustycznych, obudów poszczególnych urządzeń czy zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian pomieszczeń, w których znajdują się maszyny wytwarzające hałas).

Źródłem hałasu są także linie przesyłowe wysokiego napięcia. Hałas powstaje również na terenie stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć w związku ze stosowaniem sprzężarek do napędu łączników i transformatorów.

3.2.2. Pomiary hałasu

Ocena stanu akustycznego środowiska prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, a realizowana jest przez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak pozwolenia, programy ochrony środowiska, w tym programy ochrony przed hałasem. Dokonywane pomiary i oceny mają umożliwić wyznaczenie obszarów o ponad normatywnym poziomie hałasu, na których należy skoncentrować działania naprawcze.

Na terenie gminy Nowa Słupia głównymi źródłami hałasu kształtującymi klimat akustyczny są:

- komunikacja drogowa - głównie drogi wojewódzkie Nr 751, 753 i 756 oraz drogi powiatowe i gminne,
- zakłady przemysłowe, rzemieślnicze i usługowe.

W ostatnich latach na drogach zlokalizowanych na terenie gminy Nowa Słupia nie prowadzono badań natężenia hałasu. Można przypuszczać, że wzdłuż dróg krajowych i powiatowych, poziom hałasu może chwilowo przekraczać dopuszczalne normy. Dopuszczalny poziom hałasu komunikacyjnego w porze dziennej dla terenów zabudowanych nie powinien przekraczać 65 dB, natomiast w porze nocnej 56 dB.

Uciążliwy jest również hałas przemysłowy (odgłosy maszyn, procesów technologicznych itp.). Na terenie gminy nie ma większych zakładów emitujących znaczny hałas uciążliwy dla mieszkańców.

3.2.3. Podsumowanie

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy: wielkość zajmowanego obszaru, zaludnienie, stopień urbanizacji i uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych.

Największe zagrożenie hałasem występuje wzdłuż dróg wojewódzkich, obsługujących ruch ponadregionalny i regionalny. Drogi te przebiegają głównie przez tereny zabudowane, z których większość to tereny o funkcji mieszkaniowej, wymagającej zapewnienia komfortu akustycznego. Sąsiedztwo wymienionej arterii komunikacji drogowej z obszarami wymagającymi zapewnienia właściwych standardów jakości stanu akustycznego środowiska powoduje, że obszary te należy sklasyfikować jako miejsca potencjalnego zagrożenia hałasem komunikacyjnym drogowym.

Przeprowadzane modernizacje nawierzchni oraz poszerzenia szerokości jezdni (zwiększenie płynności ruchu), przyczyniły się do znacznego polepszenia klimatu akustycznego w obszarze gęstej zabudowy mieszkaniowej. Dalsze działania wyciszania hałasu komunikacyjnego powinny przebiegać w kierunku poprawy stanu technicznego dróg oraz oddzielania hałasu od siedzib ludzkich poprzez budowę ekranów dźwiękochłonnych lub nasadzenia pasów zieleni.

Hałas emitowany przez przemysł, jest uciążliwy dla mieszkańców, jednak nie przekracza dopuszczalnych norm. Możliwości izolowania oraz ograniczania (tylko do pory dziennej) tego typu hałasu powinno przyczynić się do poprawy klimatu akustycznego terenów przemysłowych.

3.3. Pola elektromagnetyczne

Dopuszczalne poziomy PEM w środowisku określone są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla miejsc dostępnych dla ludności. Promieniowanie elektromagnetyczne na terenie województwa świętokrzyskiego mierzone jest w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys., poniżej 50 tys. oraz na terenach wiejskich.

Do punktowych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na środowisko, na terenie gminy Nowa Słupia zaliczyć należy:

- Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze na Świętym Krzyżu, gdzie źródłami pól elektromagnetycznych są anteny nadawcze TVP Program 1, TVP Program 2, Polskie Radio Program 2 i 3, Radio Kielce o częstotliwości radiofal od 92,3-96,2 MHz.
- bazowe stacje telefonii komórkowej instalowane na wysokich budynkach, kominach, specjalnych masztach, zlokalizowane w miejscowościach: Nowa Słupia, Święty Krzyż,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji miejskiej policji i straży pożarnej oraz urządzenia mogące oddziaływać w skali mikro (np. niesprawne kuchenki mikrofalowe, piece konwektorowe).

W 2017 r. badania monitoringowe natężenia pola elektromagnetycznego przeprowadzono w Nowej Słupi na parkingu przed wejściem do Puszczy Jodłowej. Badania przeprowadzono również w 2015 r. i w 2018 r. na Świętym Krzyżu. Na badanym terenie nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Tabela 18. Pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Nowa Słupia

Miejscowość	Położenie punktu pomiarowego	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM [V/m]	Średnia arytmetyczna z uśrednionych wartości natężeń PEM dla danego obszaru usytuowania województwa [V/m]
Rok 2015			
Święty Krzyż	Obok klasztoru oo. Oblatów (przy zejściu do parku)	1,54	0,24
rok 2017			
Nowa Słupia	Parking przed wejściem do Puszczy Jodłowej	0,41	0,13
rok 2018			
Święty Krzyż	Obok klasztoru oo. Oblatów (przy zejściu do parku)	1,78	0,17

Źródło – WIOŚ Kielce

W żadnym punkcie pomiarowym na terenie województwa nie odnotowano wartości przekraczającej dopuszczalną wartość składową elektryczną $E=7V/m$ określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003r. Nr 192 poz. 1883).

W stosunku do przesyłowych linii elektroenergetycznych oraz obiektów z nimi związanych przyjmuje się, że:

- szkodliwy wpływ linii energetycznych o napięciu 110, 220 i 400 kV obejmuje strefę o szerokości od 12 do 25m od osi linii w obie strony,
- uciążliwość stacji transformatorowych zamyka się w granicach obiektu.

Uciążliwość masztów telefonii komórkowej mieści się w ich strefach ochronnych.

3.4. Gospodarowanie wodami

Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2018r., poz. 2268 ze zm.) określa cele służące zapewnieniu ochrony wód, poprzez zapobieganie dalszej ich degradacji, ochronę przed zanieczyszczeniem, poprawę stanu ekosystemów wodnych i ekosystemów lądowych zależnych od wody oraz promocje zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.

3.4.1. Wody powierzchniowe

Charakterystyka wód powierzchniowych

Pod względem hydrograficznym gmina Nowa Słupia leży niemal w całości w zlewni rzeki Kamiennej, w części tylko w zlewni rzeki Nidy (małe dopływy rz. Hutki) i w zlewni rzeki Czarnej Staszowskiej (małe dopływy rz. Łagowicy). Do głównych rzek gminy zalicza się Czarną Wodę i Pokrzywiankę, prawobrzeżny dopływ Świśliny. Rzeka Pokrzywianka przyjmuje 12 małych dopływów, w tym Czarną Wodę, Słupiankę i Dobruchną oraz odwadnia północne obszary Pasma Łysogórskiego i Jeleniowskiego. Występują tu również rowy melioracyjne założone w różnych okresach prowadzące wodę okresowo. Posiadają typowy charakter rzek górskich. Rzeki wykazują w ciągu roku wahania stanu wód powodowane zmiennością zasilania. Wysokie stany wód towarzyszą wezbraniom wiosennym (roztopy) i letnim, a niskie stany występują w czerwcu, na początku lipca oraz jesienią. Nagłe wezbrania obserwuje się w momencie wystąpienia deszczy nawalnych. Charakterystyczną cechą sieci rzecznej Gór Świętokrzyskich jest jej niezgodność z układem pasm. Rzeki często zmieniają kierunki i tworzą odcinki przełomowe. Zbiorniki małej retencji są niezbędne dla utrzymania poziomu wód gruntowych, stanowią również źródło zasilania wód podziemnych. Łagodzą skutki ekstremalnych zjawisk takich jak susza, czy powódź. Są również wykorzystywane dla celów rekreacyjnych, podnoszą atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną terenów przyległych, mogą być także wykorzystane dla celów energetycznych. Zbiorniki retencyjne wzbogacają bioróżnorodność przez renaturalizację i rehabilitację ekosystemów. Wpłyną wydatnie na poprawę bilansu wodnego. Na terenie gminy brak jest zbiorników retencyjnych, występują jedynie niewielkie stawy i oczka wodne: w m. Dębno o powierzchni 0,24 ha, w m. Skąły o powierzchni 1,35 ha oraz w m. Jeleniów o powierzchni 0,31 ha. W systemie zarządzania gospodarką wodną obszar gminy należy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz w Krakowie.

W 2016 r. Rada Ministrów zatwierdziła *Aktualizację Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2016 poz. 1911). Planowanie w gospodarowaniu wodami ma zapewnić osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów zależnych od wody, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Tabela 19. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych obejmujących teren gminy Nowa Słupia

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Lokalizacja			Stan potencjału ekologicznego	Stan chemiczny	Aktualny stan	Cel stanu		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Krajowy kod JCWP rzecznych	Nazwa JCWP rzecznych	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW				Ekologiczne-go	Chemiczne-go	
RW20006234849	Pokrzywianka	Środkowej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Warszawa	słaby	dobry	zły	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
RW20006216434	Czarna Nida do Stokowej	Górnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	co najmniej dobry	dobry	dobry	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW20006217824	Łagowianka od źródeł do Dopyty z Woli Jastrzębskiej	Górnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	co najmniej dobry	dobry	dobry	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona

Źródło: polska.e-mapa.net (opracowanie własne)

Pomiary jakości wód powierzchniowych

Szczegółowe zasady dotyczące planowania i realizacji programów badań monitoringowych jednolitych części wód powierzchniowych zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1178). Natomiast zasady dotyczące klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2016 r., poz. 1187).

Na terenie gminy Nowa Słupia wody powierzchniowe nie są monitorowane.

Ważną rolę w czystości wód odgrywa sprawny system kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy Nowa Słupia funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna zlokalizowana w miejscowości Rudki i oczyszczalnia zlokalizowana w miejscowości Stara Słupia. Z oczyszczalni korzysta 3 620 mieszkańców.

Tabela 20. Dane o działalności oczyszczalni ścieków w gminie Nowa Słupia

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok					
		2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ścieki odprowadzane ogółem	dam ³	84,0	82,0	80,0	131,0	109,0	116,0
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu							
BZT5	kg/rok	535	649	1 545	942	637	672
ChZT	kg/rok	4 881	4 918	6 175	5 474	4 663	5 802
Zawiesina ogólna	kg/rok	590	610	878	1 304	614	1 782

Źródło – GUS

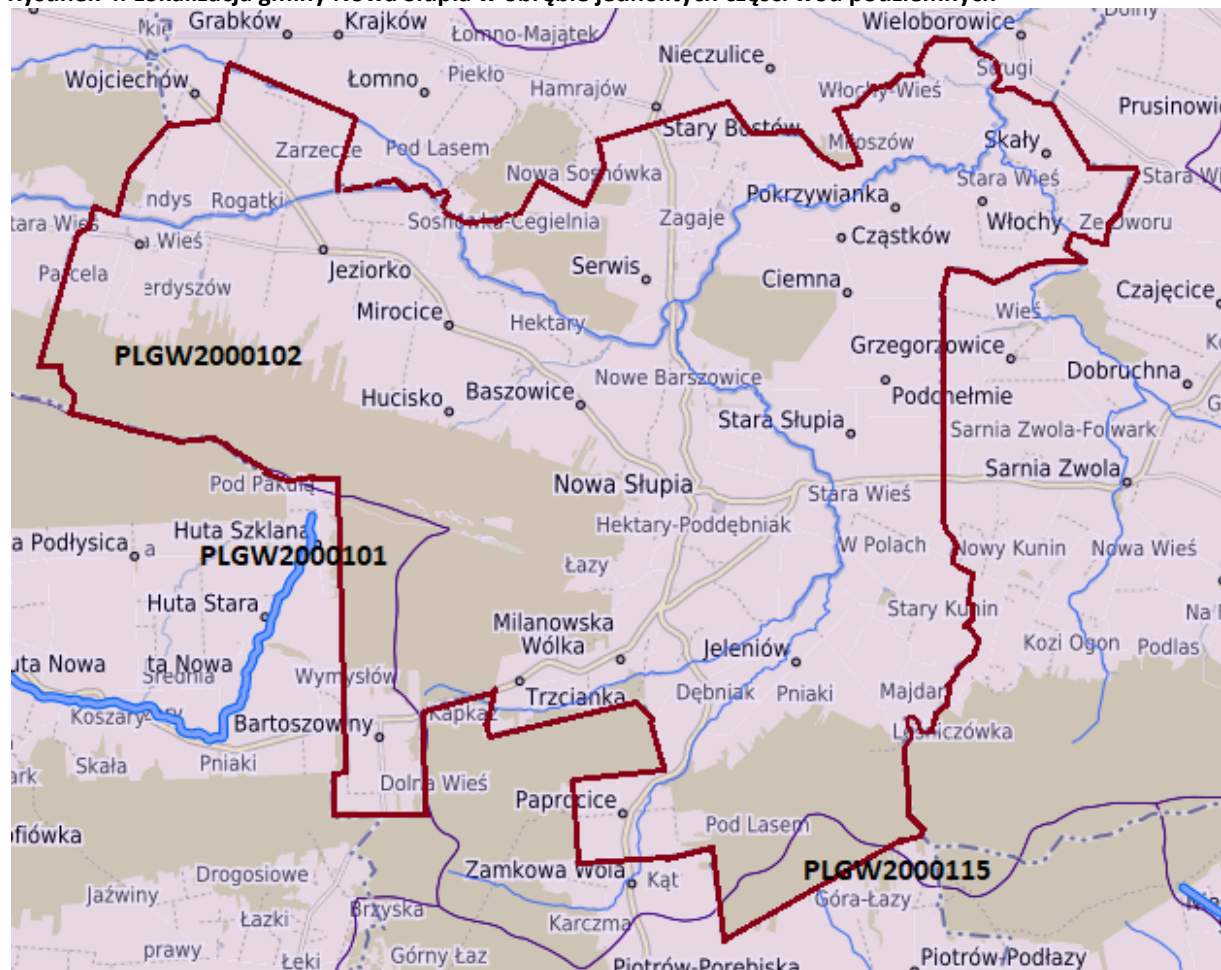
Wyjaśnienie: dam³ - jednostka objętości dekametr sześcienny, gdzie 1 dam³=1000 m³

3.4.2. Wody podziemne

Teren gminy Nowa Słupia nie jest obszarem zasobnym w wodę podziemną, jednak są one głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze. Cały obszar gminy leży w obrębie trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. Na przeważającym obszarze gminy występują bezwodne utwory kambru i ordowiku – kwarcyty, iłowce i łupki. Studnie odwiercone w tych utworach osiągają niewielkie wydajności, poniżej 5 m³/h. Również utwory czwartorzędu w dużej części wykształcone jako lessy, nie mogą stanowić źródła zaopatrzenia zbiorowego w wodę, zarówno ze względu na małe wydajności jak i nieodpowiednią jakość. Wody podziemne występują natomiast w utworach dewonu środkowego i górnego występujących głównie w północnej części gminy i wykształcone jak dolomity i wapienie oraz w utworach syluru wykształconego jako wapienie i rzecznych utworach czwartorzędu. Przeważnie poziomy te nie są izolowane od powierzchni terenu warstwą utworów nieprzepuszczalnych. Istnieje zatem duże ryzyko narażenia tych wód na wpływy zanieczyszczenia antropogenicznego. Zasoby wód podziemnych w gminie związane są bezpośrednio z infiltracją wód opadowych oraz z dolinami rzeczными, a przez to narażone na kontakty z zanieczyszczonymi wodami rzek.

Według map obrazujących granice jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), mapy dostępne na stronie Geoportal Otwartych Danych Przestrzennych (polska.e-mapa.net) teren inwestycji położony jest w regionie wodnym Wisły, w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych PLGW2000101, PLGW2000102 i PLGW2000115.

Rysunek 4. Lokalizacja gminy Nowa Słupia w obrębie jednolitych części wód podziemnych

Źródło: polska.e-mapa.net (opracowanie własne)

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Tabela 21. Charakterystyka JCWPd obejmujących teren gminy Nowa Słupia

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Lokalizacja			Stan		Ocena stanu	Cel stanu		Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych
	Europejski kod JCWPd	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZWGW	chemiczny		ilościowy	chemicznego	
PLGW2000101	Górnej Wisły	Wisła	Kraków	dobry	słaby	słaby	dobry stan chemiczny	ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem	zagrożona
PLGW2000102	Środkowej Wisły	Wisła	Warszawa	słaby	dobry	słaby	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	zagrożona
PLGW2000115	Górnej Wisły	Wisła	Kraków	słaby	dobry	słaby	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	zagrożona

Źródło: polska.e-mapa.net (opracowanie własne)

Monitoring wód podziemnych

Wody podziemne wymagają ochrony jakości przede wszystkim z uwagi na fakt wykorzystywania ich na szeroką skalę jako podstawowe źródło dla celów zaopatrzenia ludności w wodę oraz jako uzupełnienie wykorzystywanych wód powierzchniowych o niższej jakości. Ponadto stanowią rezerwę wody pitnej dla przyszłych pokoleń.

Na terenie gminy Nowa Słupia monitoring wód podziemnych nie jest prowadzony. Jakość wody podziemnej jest stale kontrolowana na ujęciach komunalnych przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.

3.4.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Gospodarka ściekowa regulowana jest:

- Ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. 2018 poz. 1152 ze zm.)
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2014 poz. 1800)
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 roku – w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. 2015 poz. 257).

Zgodnie z art. 3 ustawy „Prawo ochrony środowiska”, ścieki (substancje ciekłe, wprowadzone bezpośrednio lub za pomocą urządzeń kanalizacyjnych do wód) zmieniają stan fizyczny, chemiczny lub biologiczny wód, działając niszcząco na świat roślinny lub zwierzęcy. Ścieki powstają w wyniku bytowania człowieka oraz prowadzonej przez niego działalności gospodarczej i rolniczej (ścieki bytowo – gospodarcze, ścieki przemysłowe, ścieki komunalne, wody opadowe, zanieczyszczenia, wody podgrzane, skażone promieniotwórczo i zasolone).

3.4.3.1. Sieć wodociągowa

Teren miasta i gminy Nowa Słupia nie jest obszarem zbyt zasobnym w wodę podziemną. Do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze wykorzystywane są wody poziomu sylursko-czwartorzędowego oraz poziomu dewońskiego. Długość sieci wodociągowej wynosi 130,1 km (dane GUS, stan na koniec 2017 roku), do której przyłączonych jest 2 306 gospodarstw i posesji.

Tabela 22. Ujęcia wody na terenie gminy Nowa Słupia

Lokalizacja ujęcia	Ilość studni na ujęciu	Ujęty poziom wodonośny	Uzdatnianie	Wydajność ujęcia
Rudki	3	Q-D ₂	Odmanganianie Odżelazianie	220
Baszowice - Brzeziny	1	Q-S	Odmanganianie Odżelazianie	358

Do zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców gminy wykorzystywane są również wody podziemne z ujęcia „Zamkowa Wola” zlokalizowanego na terenie gminy Łągów w ilości 700 m³/d. Gmina Nowa Słupia jest współwłaścicielem tego ujęcia.

Tabela 23. Stan sieci wodociągowej w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej	km	114,5	121,5	130,1	130,1	130,1	130,1
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 078	2 325	2 596	2 694	2 306	2 306

Źródło – dane GUS

Tabela 24. Eksploatacja sieci wodociągowej w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³	191,8	189,3	175,6	190,3	185,9	215,7
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	162,7	160,0	151,3	165,4	158,0	186,9
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	16,7	16,5	15,7	17,2	16,5	19,6

Źródło – dane GUS

Wyjaśnienie: dam³ - jednostka objętości dekametr sześcienny, gdzie 1 dam³=1000 m³

3.4.3.2. Sieć kanalizacyjna

Wskaźnik skanalizowania kształtuje się na poziomie 38%, w odniesieniu do ludności korzystającej z instalacji (dane GUS, stan na koniec 2017 roku). Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi ogółem 48,3 km i obejmuje 761 odbiorców domowych (przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania).

Tabela 25. Stan sieci kanalizacyjnej w gminie Nowa Słupia w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	35,0	35,0	35,9	48,3	48,3	48,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	645	926	960	1 184	761	761
Ludność korzystająca z sieci ogółem	osoba	3 116	3 859	3 924	4 442	3 636	3 620

Źródło – dane GUS

Sieć kanalizacyjna w gminie uzupełniana jest przez indywidualne szamba (538 szt.) lub oczyszczalnie przydomowe (9 szt.) – dane GUS, stan na koniec 2018r. Oczyszczalnie przydomowe są popularne na terenach, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej lub na terenach gdzie budowa sieci nie jest opłacalna ekonomicznie.

Na terenie gminy Nowa Słupia funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna zlokalizowana w miejscowości Rudki, o przepustowości $Q_{\text{śrd}} = 600\text{m}^3/\text{d}$. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Pokrzywiani.
- oczyszczalnia zlokalizowana w miejscowości Stara Słupia, dla potrzeb miejscowości Nowa Słupia. Oczyszczalnia zlokalizowana nad brzegiem rzeki Słupianki. Jest to oczyszczalnia hydrofitowa pracująca w oparciu o złożę gruntowo-roślinne z przepływem poziomym, przy wykorzystaniu hydrofitu wynurzonego, jakim jest trzcina pospolita o przepustowości $Q_{\text{śrd}} = 325\text{m}^3/\text{d}$.

Tabela 26. Gospodarka ściekami na terenie gminy Nowa Słupia w latach 2012-2017

Ścieki	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Odprowadzone ogółem	dam ³	84,0	82,0	80,0	131,0	109,0	116,0
Oczyszczone razem (oczyszczone biologicznie)	dam ³	84,0	82,0	80,0	131,0	109,0	116,0
Wytworzone osady	Mg	16	17	19	32	63	36

Źródło – GUS

Wyjaśnienie: dam³ - jednostka objętości dekametr sześcienny, gdzie 1 dam³=1000 m³

3.4.3.3. Główne źródła zanieczyszczeń

Do głównych źródeł zanieczyszczeń istniejących na terenie gminy Nowa Słupia należą:

- brak sieci kanalizacyjnej na znacznym obszarze, a przy tym nieszczelne szamba lub wykorzystywanie nieczynnych studni kopanych jako miejsc do odprowadzania ścieków komunalnych lub odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków wodnych, na pola itp.,
- stosowanie nawozów chemicznych na terenach dolinnych w miejscach, gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków wodnych,
- niekorzystny wpływ ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych,
- odprowadzanie do wód i do ziemi ścieków z obiektów prowadzących działalność produkcyjną, zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, m.in.: oczyszczalni ścieków.

3.4.3.4. Podsumowanie

Główną przyczyną zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie gminy jest niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej (znacząca dysproporcja w stosunku do długości sieci wodociągowej) i związane z tym nielegalne odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych bezpośrednio do gruntu. Efektem może być pogorszenie stanu wód powierzchniowych. Praktyki te mogą zaszkodzić nie tylko wodom powierzchniowym ale także wodom podziemnym.

Aby poprawić stan wód na terenie gminy należy dążyć do rozwoju sieci wodociągowej (oszczędność zasobów wody) i kanalizacyjnej (zmniejszenie zanieczyszczeń przenikających do gleby i do wód), budować nowe oczyszczalnie ścieków oraz propagować oczyszczalnie przydomowe w rejonach o rozproszonej zabudowie.

3.5. Surowce mineralne

Gmina Nowa Słupia położona jest w obrębie paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich (jednostka geologiczna). Kompleks Gór Świętokrzyskich tworzą niskie góry rusztowe o deniwelacjach rzędu 200-350 m. Zasadniczym rysem ich rzeźby jest występowanie szeregu przebiegających równolegle, twardej i twardzielcowych pasm i grzbietów rozdzielonych podłużnymi, szerokimi obniżeniami, wykształconymi w skałach mniej odpornych. Najwyższy grzbiet Gór Świętokrzyskich – Łysogóry zbudowany jest z najbardziej odpornych skał – kwarcytów kambryjskich. Od północy i południa towarzyszą mu niższe pasma i grzbiety utworzone na mniej odpornych skałach kambryjskich, ordowickich, sylurskich, dewońskich i permskich, a zewnętrzny najniższy stopień tworzą pasma i grzbiety zbudowane z triasu oraz trzeciorzędu.

Utwory czwartorzędowe to osady pokrywające na znacznej przestrzeni paleozoiczny górotwór, zróżnicowane genetycznie i litologicznie (plejstocen, holocen).

3.5.1. Surowce naturalne gminy

Kopaliny występujące na obszarze gminy Nowa Słupia cechuje duża różnorodność. Są to: piaskowce kwarcytowe kambryjskie, dolomity dewońskie, rudy żelaza (Fe), pirytu (FeS₂) i ołowiu (Pb) – trzeciorzędowe.

W *Bilansie zasobów kopalin w Polsce* na terenie gminy znajdują się dwa złoża kamieni łamanych i blocznych rozpoznane szczegółowo. Jest to eksploatowane złożo dolomitów „Skała I” o zasobach geologicznych 1 620 tys. t. Wydobycie w 2017 r. wyniosło 167 tys. t. Drugie złożo to kambryjskie piaskowce kwarcytowe „Jeleniewska Góra” o zasobach rozpoznanych szczegółowo w ilości 46 260 tys. t. Ze względu na położenie w Jeleniowskim Parku Krajobrazowym oraz objęciem w części rezerwatem przyrody nieożywionej „Góra Jeleniewska” złożo to nie może być eksploatowane.

Tabela 27. Zasoby kopalin w gminie Nowa Słupia

Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologicznie bilansowe w tys. ton	Wydobycie w tys. ton
Jeleniewska Góra	Kamienie łamane i bloczne	rozpoznane	46 260	-
Skała I	Kamienie łamane i bloczne	eksploatowane	1 620	167

Źródło – Bilans zasobów kopalin w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2017r., PIG Warszawa 2018

Obecnie eksploatowane tereny powinny posiadać opracowaną dokumentację geologiczną wraz z podanym kierunkiem rekultywacji po zakończeniu eksploatacji. Pozwala to zminimalizować ujemne skutki wydobywania na środowisko naturalne. Kierunek rekultywacji określany jest w każdym przypadku eksploatacji bez względu na wielkość wydobywania surowca i znajduje swoje odzwierciedlenie w dokumentacjach zezwalających na wydobywanie. Teren gminy jest obszarem niekorzystnym do prowadzenia eksploatacji surowców mineralnych ze względu na położenie całego obszaru na terenach chronionych z mocy prawa o ochronie przyrody.

3.6. Gleby

3.6.1. Typy gleb

Obszar gminy Nowa Słupia jest bardzo zróżnicowany pod względem klas bonitacyjnych gleb od I do VI. Grunty w klasach bonitacyjnych I – III zajmują około 37 % obszaru gminy, w klasie IV około 38 % obszaru gminy, a w klasach V i VI około 25 % obszaru gminy. Głównie są to gleby znacznie zakwaszone, ubogie w składniki odżywcze dla roślin, wymagające nawożenia. Wyraźną odrębność można stwierdzić w obszarze masywu Łysogór i Pasma Jeleniewskiego oraz w obszarze pozostałej części gminy. W obszarze masywów górskich znajdują się gleby litogeniczne z dominującym udziałem materiału skalnego, gleby autogeniczne z wyodrębnionymi poziomami podzielonymi pod wpływem szeregu czynników biotycznych, klimatycznych oraz gleby semihydrogeniczne, hydrogeniczne i napływowe należące do gleb śródstrefowych. Skaliste gleby inicjalne, rankery próchnicze i bielcowe gołoborzy są

ekologiczną i krajobrazową osobliwością masywu. O składzie struktury gleb decydują gleby autogeniczne, zajmujące łącznie 87% powierzchni. Dominują wśród nich gleby brunatne kwaśne typowe, gleby brunatne kwaśne opadowo-glejowe, płowe właściwe, płowe opadowo-glejowe, rdzawe właściwe i biellicowo rdzawe. Występują tu także gleby brunatne właściwe, brunatne kwaśne biellicowe, brunatnordzawe i biellicowe właściwe.

Na terenach otwartych gminy występują następujące typy gleb:

- biellicowe i pseudobiellicowe, wykształcone z lessu i piasków gliniastych,
- gleby brunatne wytworzone z lessu,
- glejowe, wytworzone z lessu i piasku zwykłego oraz ilastego wodnego pochodzenia,
- mady tj. gleby o składzie mechanicznym pyłu zwykłego, pyłu ilastego, gliny średniej pylastej.

W gminie dominują gleby lekkie. Około 40% gruntów ornych ma właściwe stosunki wodne, gleb okresowo suchych jest około 18%. Około 40% powierzchni gminy zajmują gleby okresowo nadmiernie uwilgotnione, wymagające zmeliorowania.

3.6.2. Użytkowanie rolnicze gleb

Powierzchnia gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w gminie wynosi 4 668,36 ha, z czego użytków rolnych 4 134,45 ha (w tym: w dobrej kulturze jest 3 680,54 ha).

Tabela 28. Dane o gospodarstwach rolnych w gminie Nowa Słupia

Wyszczególnienie	Dane
Liczba gospodarstw rolnych	1 582 szt.
Powierzchnia gospodarstw rolnych	4 668,36 ha
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych	użytki rolne ogółem – 4 134,45 ha po zasiewami – 2 356,11 ha uprawy trwałe - 161,23 ha sady – 153,99 ha łąki trwałe – 972,85 ha las i grunty leśne – 164,66 ha
Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni	do 1 ha - 467 szt. 1-5 ha - 939 szt. 5-10 ha - 149 szt. 10-15 ha - 14 szt. powyżej 15 ha - 14 szt.
Główne uprawy w gospodarstwach rolnych	zboża, ziemniaki, warzywa gruntowe, rośliny przemysłowe, rośliny strączkowe

Źródło – dane GUS, Powszechny Spis Rolny, 2010

3.6.3. Podsumowanie

Na terenie gminy Nowa Słupia istnieje duże zagrożenie erozją gleb, pojawia się ono w rejonie pasma Łysogórskiego, Jeleniowskiego i obniżeń morfologicznych. Spowodowane jest wzrostem spadków i wysokości względnych. Erozją zagrożonych jest około 15% gruntów ornych.

Pod wpływem czynników naturalnych oraz antropogenicznych zachodzi pogorszenie właściwości użytkowych gleby, czyli ich degradacja. Głównymi przyczynami, które powodują obniżenie właściwości produkcyjnych gleb są: eksploatacja surowców mineralnych, niewłaściwe użytkowanie rolnicze gleb, błędne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych oraz oddziaływanie przemysłu, transportu i gospodarki komunalnej. Z punktu widzenia ochrony środowiska najważniejsze jest zapobieganie zanieczyszczeniom

metalami ciężkimi. Tego typu zanieczyszczenia występują na terenach i w otoczeniu zakładów przemysłowych, elektrowni, na terenach miast i aglomeracji, w pobliżu tras komunikacyjnych oraz w obszarach objętych oddziaływaniem składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych.

3.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Obowiązek planowania gospodarki odpadami został sformułowany w uchwalonej przez Sejm RP ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2018 r. poz. 992 ze zm.). Powszechna zasada gospodarowania odpadami (Rozdział 2 art. 18 Ustawy o odpadach) brzmi „Każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia”.

Zgodnie z uchwałą Nr XXV/357/16 z dnia 27 lipca 2016r. Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wykonywania „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2016-2022 gmina Nowa Słupia uwzględniona została w 4 regionie gospodarki odpadami komunalnymi. Region ten tworzą: powiat kielecki grodzki (Kielce) i powiat kielecki ziemski (17 gmin).

Tabela 29. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w 4 regionie gospodarki odpadami:

Rodzaj regionalnej instalacji		Nazwa i adres zarządzającego instalacją	Nazwa i adres instalacji
A	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Piekoszowska 390 25-645 Kielce	RZZO Promnik ul. Św. Tekli 62 26-067 Strawczyn
B	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Piekoszowska 390 25-645 Kielce	RZZO Promnik ul. Św. Tekli 62 26-067 Strawczyn
		Zakład Usług Komunalnych Celiny Sp. z o.o. Micigózd, ul. Częstochowska 6, 26-065 Piekoszów	Przededworze 26-020 Chmielnik
C	Instalacja do składowania odpadów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Piekoszowska 390, 25-645 Kielce	RZZO Promnik ul. Św. Tekli 62 26-067 Strawczyn

Źródło – Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016-2022

3.7.1. Odpady komunalne

Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Dopuszczalne jest zaklasyfikowanie do odpadów komunalnych również niektórych odpadów opakowaniowych, pod warunkiem, że zbierane są w sposób selektywny lub występują, jako zmieszane odpady opakowaniowe.

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, targowiska, obiekty administracji i inne.

Podmiotem odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Nowa Słupia jest Konsorcjum spółek:

- FCC Tarnobrzeg Sp. z o.o., ul. Strefowa 8, 39-400 Tarnobrzeg – Lider Konsorcjum
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ORDER Tomasz Michta, Jęgrzna 24, 26-140 Łączna - Członek Konsorcjum.

Odpady komunalne odbierane są w następujący sposób:

- pojemnik lub czarny worek - zmieszane odpady komunalne;
- worek niebieski - papier, tektura, opakowania wielomateriałowe, metale, plastik i tworzywa sztuczne;
- worek zielony - opakowania ze szkła.

Miejscem zagospodarowania przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Nowa Słupia zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów zielonych jest:

- Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych – RIPOK dla Regionu IV: Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „PROMNIK” gm. Strawczyn

Tabela 30. Zmieszane odpady komunalne zebrane z terenu gminy Nowa Słupia w latach 2016-2018

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych w poszczególnych latach [Mg]		
	2016	2017	2018
Odpady zmieszane	239,24	420,31	445,64

Źródło – dane Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Słupi

Tabela 31. Odpady komunalne zebrane selektywnie z terenu gminy Nowa Słupia w latach 2016-2018

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Kod odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych w poszczególnych latach [Mg]		
		2016	2017	2018
Opakowania ze szkła	15 01 07	160,230	231,010	238,395
Szkło	17 02 02	-	4,600	5,980
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	5,185	91,135	87,355
Tworzywa sztuczne	17 02 03	-	3,160	3,940
Tworzywa sztuczne	20 01 39	5,560	-	-
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	-	21,94	10,600
Zmieszane lub wysegregowane odpady z betonu i gruzu ceglanego	17 01 03	9,700	-	3,200
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	-	-	23,700
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	19,220	29,580	9,160
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	0,490	6,550	14,540

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Zużyte opony	16 01 03	6,670	19,960	37,800
Odpady ceramiczne	17 01 07	9,180	3,520	8,480
Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	527,530	137,190	63,770
Odpady nieulegające biodegradacji	20 02 03	24,030	13,100	45,160
Popiół	20 03 99	6,320	-	8,200
Urządzenia zawierające freony	20 01 23*	0,418	0,668	0,167
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	20 01 35*	1,126	1,045	0,411
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	0,593	0,288	0,041
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	27,540	16,900	18,300
Ogółem:	-	803,792	580,646	579,199

Źródło – dane Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Słupii

Od 1 czerwca 2015 r. na terenie Oczyszczalni ścieków w Rudkach funkcjonuje Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPSZOK). W ramach działalności GPSZOK przyjmowane są następujące odpady komunalne:

- przeterminowane leki i chemikalia,
- meble i odpady wielkogabarytowe,
- odpady zielone,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
- popiół z palenisk domowych,
- odpady budowlano – remontowe, pochodzące z remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, lub na wykonanie których nie jest wymagane zgłoszenie do administracji budowlano – architektonicznej,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte opony,
- odpady zbierane „u źródła”: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło opakowaniowe, opakowania wielomateriałowe.

Masa zebranych odpadów w GPSZOK w latach 2016-2018:

- 2016 rok – 72,917 Mg;
- 2017 rok – 136,021 Mg;
- 2018 rok – 234,499 Mg.

3.7.2. Odpady niebezpieczne

Podstawowym źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych jest działalność przemysłowa i usługowa. Odpady niebezpieczne powstają również w gospodarstwach domowych, służbie zdrowia i szkolnictwie.

Do odpadów niebezpiecznych znajdujących się w strumieniu odpadów komunalnych zalicza się: lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć, baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami ołowiovymi, niklowo-kadmowymi lub bateriami zawierającymi rtęć oraz niesortowane baterie i akumulatory, detergenty zawierające substancje niebezpieczne, środki ochrony roślin (np. insektycydy, fungicydy, herbicydy), kwasy i alkalia,

rozpuszczalniki, odczynniki fotograficzne, leki cytotoksyczne i cytostatyczne, urządzenia zawierające freony, oleje i tłuszcze inne niż jadalne, farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczą i żywice zawierające substancje niebezpieczne, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych czynnych składowisk odpadów niebezpiecznych, mogilnika, składowisk przyjmujących azbest oraz obiektów umożliwiających neutralizację odpadów medycznych.

Zorganizowane zbieranie odpadów niebezpiecznych występuje w niektórych placówkach:

- zużyty sprzęt RTV i AGD w sklepach sprzedających takie produkty;
- baterie - pojemniki na baterie znajdują się w sklepach, obiektach administracyjnych, w tym: w szkołach;
- przeterminowane leki - w aptekach;
- opony, zużyte akumulatory i inne - w punktach wulkanizacji, naprawy lub demontażu samochodów.

Podmiotem odbierającym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych jest:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami MB Recycling, Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, ul. Bartosza Głowackiego 4a/15, 25-368 Kielce
- Zakład Przetwarzania Odpadów: ul. Czarnowska 56, 26-065 Piekoszów

Ponadto zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, świetlówki, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory można oddawać bez limitów ilościowych do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Rudkach.

Gmina posiada opracowany „Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Gminy Nowa Słupia na lata 2016-2032” Uchwała Nr XXXI/94/16 Rady Gminy Nowa Słupia z dnia 29 listopada 2016r. Realizacja programu odbywa się na zgłoszenie właściciela nieruchomości z wnioskiem o sfinansowanie wywozu i utylizacji wyrobów zawierających azbest.

Tabela 32. Ilość zebranych odpadów azbestowych w gminie Nowa Słupia w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Ilość zebranych odpadów azbestowych [m ²]	13 341	8 384	17 781

Źródło – dane Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Słupi

3.7.3. Odpady z sektora gospodarczego

Na terenie miasta i gminy Nowa Słupia nie ma składowiska odpadów przemysłowych. Odpady z sektora gospodarczego są odbierane – na podstawie indywidualnych umów z wytwórcami – przez specjalistyczne firmy, posiadające odpowiednie zezwolenia w tym zakresie, unieszkodliwiane (odpady niebezpieczne) lub wykorzystane gospodarczo. Wytwórcy tych odpadów gospodarczych organizują ich wywóz we własnym zakresie.

3.7.4. Podsumowanie

Według „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2016-2022, powiat kielecki, w skład którego wchodzi gmina Nowa Słupia, należy do 4 regionu gospodarki odpadami komunalnymi. Odpady z terenu gminy odbierane są przez Konsorcjum spółek: FCC Tarnobrzeg Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ORDER Tomasz Michta. Odebrane odpady z terenu gminy dostarczane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „PROMNIK” gm. Strawczyn.

W roku 2018 w gminie zebrano 445,64 Mg odpadów zmieszanych, 579,199 Mg odpadów segregowanych, 234,499 Mg odpadów segregowanych w GPSZOK i 17 781 m² odpadów zawierających azbest.

Każdy z wytwórców odpadów niebezpiecznych - przemysłowych organizuje ich wywóz we własnym zakresie.

3.8. Zasoby przyrodnicze

3.8.1. Stan zasobów przyrody

Na terenie gminy Nowa Słupia lasy zajmują 27,8 % powierzchni – 2 387,53 ha. Lasy państwowe zajmują powierzchnię 2 224,8 ha i zarządzane są przez Nadleśnictwo Łągów (wchodzące w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu) oraz przez Dyрекcję Świętokrzyskiego Parku Narodowego w Bodzentynie (las na terenie ŚPN).

Duże kompleksy leśne zajmują zachodnią i południową część obszaru gminy zaś w mniejszym stopniu północną część gminy. W skład Świętokrzyskiego Parku Narodowego wchodzi następujące kompleksy leśne:

- pasma Łysogór z drzewostanami jodłowo-świerkowymi, z udziałem modrzewia, buka, jaworu i świerka,
- Góry Chełmowej, z dominującym udziałem modrzewia polskiego,
- Serwisu-Dąbrowy, z drzewostanem z przewagą świerka.

Pasma Łysogórskie obejmuje geologicznie najstarszą i najsilniej wyniesioną część Gór Świętokrzyskich. Pasma górskie porasta świętokrzyski las jodłowo-bukowy. Dominującym drzewostanem jest jodła i buk, ale spotkać tu można również jawor, lipę drobnolistną, klon zwyczajny, świerk, grab, sosnę. Z krzewów wyróżnić można bez koralowy. W skład runa wchodzi paprocie, widłaki, przytulia okrągłolistna, kokoryczka okółkowa. W Paśmie Jeleniowskim kompleksy leśne stanowią: jodłowy bór mieszany, środkowopolski bór mieszany, podgórski łęg jesionowy, grąd subkontynentalny, kwaśna buczyna niżowa i żyzna buczyna karpacka.

Na terenie gminy Nowa Słupia zarówno lasy państwowe jak i prywatne podlegają szczególnej ochronie wynikającej z położenia w ŚPN lub strefie ochronnej oraz JPK. Głównym walorem tych lasów są cenne pod względem siedliskowym i przyrodniczym struktury drzewostanów, które zachowały charakter naturalnych zbiorowisk leśnych.

Na terenie gminy ekosystem leśny stanowi pozostałość dawnej Puszczy Świętokrzyskiej. Dominują tu żyzne siedliska lasu mieszanego i lasu mieszanego-świeżego (odmiana wyżynna lub wilgotna). Zachowały one na znacznych powierzchniach charakter naturalny o czym świadczy zbliżony do naturalnego udział jodły, buka, modrzewia, świerka, jaworu, klonu, lipy szerokolistnej, dębu a lokalnie także cisa. Drzewostany jodłowe, które osiągnęły tu granicę zasięgu północnego tworzą korzystne struktury biotyczne i stanowią jeden z największych ośrodków występowania tego gatunku w Polsce. W runie leśnym występują liczne gatunki chronione i zagrożone jak: miesięcznica trwała, prosownica, widłak wroniec,

kokorycz pełna, różne odmiany żywca zaś w miejscach wilgotnych liczne rośliny naczyniowe i mszaki.

Lasy pełnią wielorakie funkcje: ochronną - polegającą na dodatnim oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze, produkcyjną - dostarczającą surowca drzewnego, owoców leśnych, ziół oraz społeczną - przede wszystkim jako teren dla rekreacji i turystyki. Lasy korzystnie oddziałują na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą. Kompleksy: pasma Łysogór, Góry Chełmowej i Serwisu-Dąbrowy stanowią duży zespół lasów wodochronnych. Lasy w Jeleniowskim Parku Krajobrazowym pełnią funkcję glebochronną.

Lasy i zadrzewienia stanowią schronienie dla wielu gatunków zwierząt. Występuje tutaj: sarna, jeleń, lis, kuna. Niezbyt liczny jest dzik, którego spotkać można głównie w niższej położonych partiach Łysogór. Również borsuk – największy przedstawiciel łasicowatych nielicznie występuje w granicach Parku. Dużą liczebnością odznaczają się ptaki śpiewające: kowalik, wilga, pełzacz, kilka gatunków sikor, pokrzewka, zaganiacz i in. Część gatunków wybiera za miejsca lęgowe biotopy pośrednie pomiędzy lasami i terenami otwartymi. Żyją tutaj: krogulec, pustułka, turkawka, kukułka, puszczyk i kilka gatunków dzięciołów.

Ważnym elementem szaty roślinnej są również zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przydrożne, rosnące na placach, skwerach i nieruchomościach. Pieczę prawną nad utrzymaniem tej roślinności sprawują gminy. Niemal każde wycięcie drzewa i krzewów wymaga zezwolenia, a także rekompensaty dla środowiska przyrodniczego w postaci nowych nasadzeń w innych miejscach.

3.8.2. Obszary chronione lub cenne przyrodniczo

Obszar gminy obejmuje wschodnią część Pasma Łysogór z kulminacją Świętego Krzyża oraz fragment zachodniej części Pasma Jeleniowskiego. W północnej części gminy punktem dominującym jest Góra Chełmowa. Znaczna część obszaru gminy leży w strefie obszarów chronionych: Świętokrzyskiego Parku Narodowego, Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego.

Świętokrzyski Park Narodowy – zajmuje południowo-zachodnią część gminy o powierzchni 1839,33 ha. Park powstał w 1950 r. w celu ochrony najstarszych gór w Polsce i jednocześnie należy do najstarszych parków narodowych w kraju. Starania o ochronę przyrody Gór Świętokrzyskich podjęto już w 1909 r., co było podyktowane pilną potrzebą przeciwdziałania intensywnej eksploatacji lasów Puszczy Jodłowej. Znaczne zróżnicowanie podłoża, ukształtowanie powierzchni i specyficzne warunki klimatyczne wywarły duży wpływ na szatę roślinną Parku. Szczytowe, kamieniste partie Pasma Łysogór pokryte są drzewostanami jodłowymi, natomiast niższe partie zajmują lasy mieszane jodłowo-bukowe z domieszką jaworu. Flora roślin naczyniowych reprezentowana jest przez około 700 gatunków, w tym: 35 gatunków drzew i około 25 gatunków rzadko występującej roślinności górskiej. Występuje tu wiele gatunków roślin objętych prawną ochroną (82 gatunki, w tym 34 gatunki roślin naczyniowych, 39 gatunków porostów oraz 9 gatunków grzybów) m. in. pióropusznik strusi, tojad dzióbaty, wawrzynek wilcze łyczo, bluszcz pospolity, widłaki, pełnik europejski, lilia złotogłów, kruszczyk szerokolistny, parzydło leśne i inne. Świat zwierząt na terenie parku, reprezentowany jest w większości przez bezkręgowce (około 5000 gatunków), z czego najliczniejszą grupę stanowią owady. Można spotkać tu wiele unikatowych przedstawicieli, tj. relikty polodowcowe z grupy widelnic, niezwykle rzadkie gatunki pająków, reliktywne gatunki ślimaków. Na omawianym obszarze występują również rzadkie gatunki płazów, takie jak: traszka górską, kumak nizinny, ropucha zieloną, natomiast z gadów: jaszczurka zwinka,

zaskroniec zwyczajny, gniewosz plamisty. Równie liczny jest świat ptaków, który na omawianym obszarze stanowi około 150 gatunków. Do rzadkich przedstawicieli tej grupy należy zaliczyć: cietrzew, orlik krzykliwy, bocian czarny, krzyżodziób świerkowy i inne. Ssaki na terenie parku reprezentowane są przez: sarny, dziki, łosie, jelenie oraz drobne gryzonie. Obszar parku podlega ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym *Natura 2000 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk pod nazwą Łysogóry PLH260002*. W granicach gminy Nowa Słupia znajduje się również fragment otuliny ŚPN. Powierzchnia otuliny ŚPN obecnie wynosi 20 786,07 ha, z czego w granicach gminy znajduje się 4 533,67 ha.

Na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego znajduje się 5 obszarów ochrony ścisłej. Dawniej nazywane były rezerwatami ścisłymi. Obecnie określa się je jako obszary ochrony ścisłej. Obejmują łącznie 1731,30 ha, a więc około 23 % ogólnego obszaru Parku.

Jeleniowski Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 4 295 ha z czego 780 ha w granicach gminy Nowa Słupia. Obejmuje Pasma Jeleniowskie z najwyższymi wzniesieniami: Górą Jeleniowską (535 m n.p.m.), Szczytnikiem (554 m n.p.m.) oraz Górą Witośławską, Wesołówką i Truskolaską. Krajobraz tego obszaru kształtuje malownicze Pasma Jeleniowskie, porośnięte lasami z dużym udziałem zbiorowisk jodłowo-bukowych. Lasy zajmują 66% powierzchni Parku. Na terenach leśnych występują cztery typy siedliskowe lasu, największy powierzchniowo udział ma las górski i las górski mieszany (głównie w zespole buczyny karpackiej). W runie leśnym występuje 28 gatunków roślin objętych ochroną prawną, w tym 17 gatunków objętych ochroną całkowitą. Należą do nich m. in.: pióropusznik strusi, podrzeń żebrowiec, skrzyp olbrzymi, widłaki; z roślin kwiatowych: tojad dziobaty, lilia złotogłów, śnieżyczka przebiśnieg, storczyk plamisty, parzydło leśne, wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, naparstnica zwyczajna, gnieźnik leśny, podkolan biały. Do osobliwości przyrody nieożywionej należą peryglacjalne formy wietrzenia - gołoborza, zbudowane z bardzo twardych piaskowców kwarcytowych wieku kambryjskiego - występujące na zboczach Góry Jeleniowskiej i na Szczytniku. Najcenniejsze fragmenty przyrody żywej i nieożywionej chronione są jako rezerваты przyrody. Na obszarze Parku spotkać można pojedyncze obiekty przyrodnicze chronione w formie pomników przyrody. Spośród 9 zarejestrowanych na tym obszarze 8 to pomniki przyrody żywej, które stanowią pojedyncze drzewa i grupy drzew (dęby, topole białe, lipy). Świat zwierzęcy charakteryzuje się również dużym bogactwem gatunkowym, z czego prawnie chronione są: wśród ptaków – bocian biały, myszołów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, kukułka, sowa, dzięcioł, wilga, lelek kozodój, zięba i bażant; wśród ssaków – jeż, kret, nietoperz, kuna domowa, łaska, łasica; wśród płazów – ropucha, rzekotka drzewna, traszka; wśród gadów – jaszczurka, padalec, żmija zygzakowata; wśród owadów – biegacz, trzmiel, tęcznik, mieniak oraz paż królowej.

Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię 10 591 ha, z czego 1 441 ha w granicach gminy Nowa Słupia. Położony na terenie dawnej otuliny Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego. Tereny te obejmuje się ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów i bardzo zróżnicowany krajobraz i rzeźbę terenu oraz funkcję korytarzy ekologicznych. Występują tu naturalne murawy i zarośla kserotermiczne z szeregiem roślin kserotermicznych jak np. rojnik pospolity, aster gawędka, dzwonek syberyjski, kocanka piaskowa i wiele innych. Odrębny charakter reprezentuje flora porastająca zbocza wąwozów z wychodniami skał dewońskich w okolicach wsi Grzegorzowice i Skała. Na terenie obszaru wyznaczono ścieżkę dydaktyczną „Wałsnów - Grzegorzowice - Wronów - Kunin - Jeleniów – Wałsnów”, o długości ok.15 km.

Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu pokrywa się z zasięgiem otuliny Parku Narodowego i obejmuje tereny których ochrona zapewni zachowanie cennych walorów ŚPN. Został ustanowiony w 2017 r. Uchwałą Nr XXXIII/469/17 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 maja 2017 r. w sprawie wyznaczenia Świętokrzyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na terenie otuliny Świętokrzyskiego Parku Narodowego w gminie Nowa Słupia i zajmuje powierzchnię 4 509,47 ha. Obejmuje tereny rolnicze oraz obszary leśne.

Prawną ochroną przyrody w granicach gminy Nowa Słupia objęte są dwa **rezerваты przyrody nieożywionej**:

- **Góra Jeleniewska** o powierzchni 15,56 ha. Rezerwat położony jest w Paśmie Jeleniowskim, w granicach Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego. Ochroną objęto szczytowe partie oraz zachodnie zbocze Góry Jeleniowskiej (535 m n.p.m.). Pod szczytem góry znajduje się grupa ostańcowych skałek piaskowców kwarcytowych, o wysokości 2-5 m, w kilku miejscach występują też rozwaliska i rumowiska skalne w formie niewielkich gołoborzy. Wielogatunkowy las w rezerwacie reprezentuje zespół żywej buczyny górskiej (karpackiej). Drzewostan o charakterze starodrzewu w wieku 100 lat, tworzy głównie buk z domieszką jodły. W runie leśnym stwierdzono występowanie kilku gatunków roślin podlegających ochronie prawnej są to: kopytnik pospolity, bluszcz pospolity, konwalia majowa, marzanka wonna.
- **Wąwóz w Skałach** o powierzchni 3,18 ha. Znajduje się na terenie gminy Nowa Słupia i Waśniów. Rezerwat położony jest na obszarze Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w pobliżu wsi Skała, w sąsiedztwie kamieniołomu. Ochroną objęto tu fragment głębokiego wąwozu, dnem którego płynie niewielki potok - dopływ rzeki Dobruchny. W stromych ścianach wąwozu o wysokości do 30 m odsłaniają się naturalne wychodnie skał węglanowych - dolomitów. Skały zawierają liczne skamieniałości fauny dewońskiej, w tym m. in. koralowców i mięczaków. Na płn. ścianie wąwozu i w szczelinach skalnych rozwinął się bogaty zespół muraw kserotermicznych z udziałem licznych gatunków roślin ciepłolubnych. Rosną tu m.in. rojnik pospolity, czosnek skalny, pajęcznica gałęzista, oman szerokolistny, ciemiężyk białokwiatowy, czyściec prosty, szaflwia łukowa i kostrzewa biała oraz zanokcica murowa. Występują tu także liczne gatunki ciepłolubnych bezkręgowców.

Obszary Natura 2000

Obszar siedliskowy Natura 2000 Ostoja Jeleniewska (PLH260028) obejmuje fragment drugiego co do wysokości pasma Gór Świętokrzyskich - Pasma Jeleniowskiego, zbudowanego z odpornych na wietrzenie skał kambryjskich, w całości pokrytego lasami. Charakterystycznym elementem krajobrazu są występujące piargi i gołoborza krzemianowe, stoki porożcinane licznymi dolinkami oraz pokrywy lessu.

Dominujące siedliska na obszarze to żyzne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe, grądy i łągi, sporadycznie występują niewielkie płaty łąk ekstensywnie użytkowanych. Celem ochrony tego obszaru jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu wraz z gatunkami chronionymi i górkimi oraz zachowaniu dróg migracji fauny z jego obszaru.

Obszar siedliskowy Natura 2000 Łysogóry (PLH260002) w ponad 95% porośnięty jest przez lasy, w większości lasy jodłowo-bukowe, a także bory sosnowe i mieszane, z udziałem dębu. W niższych położeniach spotyka się grądy, a w miejscach o właściwych warunkach wodnych, bory wilgotne i bagienne oraz olsy. Lasy charakteryzują się znacznym stopniem naturalności. Na terenie ostoi znajdują się także małe enklawy łąk i pastwisk oraz siedlisk kserotermicznych a także liczne, w większości drobne, stałe i okresowe ciekły wodne.

3.8.3. Podsumowanie

Gmina Nowa Słupia położona jest w obszarze szczególnie atrakcyjnym pod względem ukształtowania terenu i walorów krajobrazowych. Na terenie gminy wielkoprzestrzenny system ochrony przyrody zajmuje całą powierzchnię. Tworzą go: park narodowy wraz z otuliną, park krajobrazowy oraz obszary chronionego krajobrazu. Lesistość gminy wynosi 27,8%.

Realizacja strategicznych planów gminy musi uwzględniać uwarunkowania środowiskowe.

3.9. Zagrożenia poważnymi awariami

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR), albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Zasady zaliczania zakładów do kategorii zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określił Minister Rozwoju w drodze rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2016r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016 r. poz. 138).

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach prowadzi wykaz takich zakładów. Na terenie miasta i gminy Nowa Słupia nie ma zakładów o dużym bądź zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Zagrożeniem dla środowiska mogą być awarie w mniejszych zakładach przemysłowych produkujących z materiałów niebezpiecznych lub też na stacjach paliw rozprowadzających materiały pędne dla potrzeb motoryzacji takie jak etyliny, oleje napędowe i gazy płynne.

IV. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Zadania wyznaczone przez Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 wyznaczają kluczowe działania o charakterze horyzontalnym:

- Edukacja w zakresie zmian klimatu i ograniczenia ich skutków,
- Monitoring zmian gospodarki i społeczeństwa,
- Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- Ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych gatunków i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- Promocja właściwego gospodarowania na obszarach rolnych, wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych,
- Uwzględnienie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.

W gminie Nowa Słupia adaptacja do zmian klimatu realizowana jest głównie poprzez działania przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 33. Działania nawiązujące do strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Działania	Jednostki odpowiedzialne
Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Miasto i Gmina Nowa Słupia
Stworzenie lokalnych systemów monitorowania i wczesnego ostrzegania o możliwych skutkach zmian klimatycznych dla produkcji roślinnej i zwierzęcej	WIOŚ, MRiRW, Miasto i Gmina Nowa Słupia

V. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Zagrożenia dla środowiska naturalnego mogą stanowić awarie lub katastrofy. Potencjalne zagrożenie na terenie miasta i gminy Nowa Słupia stwarzają:

- zagrożenia pożarowe
- przemysł, np. awarie
- transport drogowy materiałów niebezpiecznych (drogi wojewódzkie, powiatowe oraz pozostałe drogi lokalne)
- magazynowanie i stosowanie w instalacjach technologicznych substancji niebezpiecznych
- magazynowanie i dystrybucja produktów ropopochodnych
- niewłaściwe postępowanie z odpadami zawierającymi substancje niebezpieczne
- zagrożenia naturalne: powódzie, susze.

5.1. Zagrożenia pożarowe

Obszary najbardziej zagrożone na wystąpienie pożaru w mieście i gminie Nowa Słupia to tereny leśne oraz obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej w miejscowościach. Tereny leśne w gminie narażone są na zaproszenie ognia, mogące się szybko rozprzestrzeniać.

5.2. Zagrożenia naturalne

Duży wpływ na stan środowiska i możliwości jego ochrony, oprócz czynników antropogenicznych, mają także zagrożenia naturalne. Ich skala, a także ryzyko i skutki ich wystąpienia uzależnione są w dużej mierze od naturalnych uwarunkowań regionu wynikających głównie z ukształtowania terenu i budowy geologicznej oraz warunków występowania wód podziemnych i wód powierzchniowych, a także szaty roślinnej. Warunki naturalne mogą być sztucznie przekształcane pod kątem zapewnienia ochrony przed takimi zagrożeniami.

5.3. Zagrożenie powodzią

Nawalne opady deszczu na terenie powiatu kieleckiego powodować mogą przybory rzek górskich i strumieni, wypływających z tych gór. Najgroźniejsze są obszary źródłowe rzek, m.in. teren Łysogór, z których wypływają rzeki: Psarka, Świślina i Pokrzywianka. Gmina Nowa Słupia leży w obszarze o niewielkim stopniu zagrożenia. Łączna powierzchnia terenów zalewowych na terenie gminy wynosi około 125 ha w następujących miejscowościach: Serwis - 62,5 ha, Cząstków – 18,8 ha, Pokrzywianka – 12,5 ha, Włochy – 31,2 ha. Na terenie gminy wybudowany został przez indywidualnego gospodarza w m. Serwis wał przeciwpowodziowy o długości 60 mb i wysokości 1,5 m zabezpieczający teren 3 ha przed zalaniem wodami rzek Pokrzywianki i Słupianki. Zagrożenie powodziowe występuje corocznie w czasie wiosennych roztopów na przełomie marca i kwietnia oraz w czasie tzw. „wyzówki”, na przełomie czerwca i lipca. Jego wielkość uzależniona jest od stanu wody w rzekach, stopnia zlodowacenia rzek, grubości pokrywy śnieżnej, intensywności opadów oraz warunków atmosferycznych (gwałtowne ocieplenie i topienie śniegów).

5.4. Susze

Występowanie suszy nie jest regularne, o jej wystąpieniu decydują ogółem warunki meteorologiczne i glebowe. Wystąpienie suszy zależy od czynników, które decydują o regularności cyklu hydrologicznego, tzn. o wielkości i częstotliwości opadów atmosferycznych, reżimu odpływu, zdolności retencyjnych podłoża. Znaczenie ma również stan infrastruktury melioracyjnej. Niestety na gruntach ornych i przeznaczonych pod uprawę – czyli tam gdzie skutki suszy są najdotkliwsze – nie ma wystarczającej ilości rowów i urządzeń melioracyjnych.

5.5. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji

W mieście i gminie Nowa Słupia nadzwyczajne zagrożenia środowiska skupiają się w dwóch obszarach interwencji: zagrożenia hałasem i gospodarowanie wodami. Konkretnie zagrożenia zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 34. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji na terenie miasta i gminy Nowa Słupia

Obszar interwencji	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Brak zagrożeń
Zagrożenia hałasem	Duże natężenie ruchu pojazdów, szczególnie przy drogach wojewódzkich nr 751,753 i 756.
Pola elektromagnetyczne	Brak zagrożeń
Gospodarowanie wodami	Zagrożenie powodziowe terenów zlokalizowanych przy rzekach: Pokrzywiance i Słupiance.
Gospodarka wodno-ściekowa	Brak zagrożeń
Zasoby geologiczne	Brak zagrożeń
Gleby	Brak zagrożeń
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Brak zagrożeń
Zasoby przyrodnicze	Brak zagrożeń
Zagrożenia poważnymi awariami	Brak zagrożeń

VI. DZIAŁANIA EDUKACYJNE

W mieście i gminie Nowa Słupia działania edukacyjne skupiają się w poszczególnych obszarach interwencji:

Tabela 35. Działania edukacyjne w poszczególnych obszarach interwencji na terenie miasta i gminy Nowa Słupia

Obszar interwencji	Działania edukacyjne
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Organizowanie konkursów ekologicznych, rajdów ekologicznych w placówkach oświatowych w gminie. Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o możliwości dofinansowania do wymiany pieców c.o. w gospodarstwach domowych, zainstalowania OZE itp. Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę
Zagrożenia hałasem	Brak działań
Pola elektromagnetyczne	Brak działań
Gospodarowanie wodami	Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o konieczności oszczędnego gospodarowania wodami podziemnymi, zagrożeniu powodziowemu, itp. Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Gospodarka wodno-ściekowa	Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o: obowiązku podłączenia kanalizacji sanitarnej, wywozie nieczystości płynnych, pracach modernizacyjnych lub budowlanych w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, itp. Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Zasoby geologiczne	Brak działań
Gleby	Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o obowiązkach w zakresie nawożenia gleby, stosowania środków ochrony roślin, zakazu wypalania traw, itp. Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Prowadzenie zajęć z ekologii w szkołach, na których omawiane są głównie zalety selektywnej zbiórki i segregacji odpadów oraz aspekty ekologiczne i ekonomiczne wtórnego wykorzystanie odpadów. Informowanie mieszkańców o prowadzonym systemie selektywnej zbiórki odpadów w gminie i możliwościach odbioru odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu. Działanie realizowane poprzez: edukację ekologiczną w szkołach, informacje na stronie internetowej gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Zasoby przyrodnicze	Organizowanie konkursów ekologicznych, rajdów ekologicznych w placówkach oświatowych w gminie.
Zagrożenia poważnymi awariami	Brak działań

VII. MONITORING ŚRODOWISKA

Osiągnięcie celów, wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026” wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu jego realizacji. Stały monitoring umożliwi ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Tabela 36. Harmonogram działań monitorujących "Program..."

Działanie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Monitoring stanu środowiska								
Raporty z realizacji programu								
Aktualizacja programu								

Dla oceny realizacji "Programu..." konieczne jest ustalenie systemu wskaźników, określających skuteczność poszczególnych działań. Wskaźniki te można podzielić na grupy:

- wskaźniki ekologiczne – pozwolą określić efekt ekologiczny podejmowanych działań (jakość wód powierzchniowych i podziemnych, wskaźniki zanieczyszczenia powietrza, długość sieci infrastruktury, wskaźniki lesistości, stopień odzysku surowców wtórnych itp.)
- wskaźniki ekonomiczne – koszt jednostkowy osiągnięcia określonego efektu ekologicznego
- wskaźniki społeczne – zaangażowanie mieszkańców w działania związane z ochroną środowiska, udział w realizacji sieci infrastruktury technicznej, skuteczność selektywnej zbiórki odpadów itp.

Ocena skuteczności wdrażania programu będzie prowadzona m.in. przez porównanie wskaźników charakteryzujących stan środowiska oraz stan infrastruktury technicznej, wpływającej na stan środowiska:

- jakość wód powierzchniowych,
- jakość wód podziemnych,
- stężenie zanieczyszczeń powietrza gazowych i pyłowych,
- wskaźnik lesistości,
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- udział komunalnych ścieków nieoczyszczonych w ściekach ogółem,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- stosunek długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca,
- udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska,

oraz wskaźniki społeczne:

- udział społeczeństwa w realizacji działań z zakresu ochrony środowiska,
- uspołecznienie procesów decyzyjnych,
- lokalne inicjatywy proekologiczne,
- ilość działań prawnych związanych z redukcją zanieczyszczenia środowiska.

Informacje niezbędne do analizy stanu środowiska i monitoringu realizacji "Programu..." powinny być na bieżąco gromadzone i przetwarzane przez odpowiednie wydziały Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Słupi.

Wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie poprzez sporządzenie Raportu z realizacji Programu co 2 lata w ramach którego nastąpi:

- określenie stopnia wykonania przedsięwzięć/działań,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocena rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analiza przyczyn tych rozbieżności.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono listę wskaźników do wykorzystania w Raportach.

Tabela 37. Wskaźniki monitorowania "Programu..."

Wskaźnik	Jednostka	Wartość
Ilość instalacji solarnych na budynkach prywatnych/budynkach użyteczności publicznej	szt.	
Ilość ogniw fotowoltaicznych na budynkach prywatnych/ budynkach użyteczności publicznej	szt.	
Ilość poddanych termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	szt.	
Długość nowo zbudowanych dróg gminnych	km	
Długość przebudowanych dróg gminnych	km	
Wykonanie modernizacji oświetlenia ulicznego	tak/nie	
Ilość zbiorników retencyjnych	szt.	
Przepustowość oczyszczalni	m ³ /d	
Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	
Ilość zebranych selektywnie odpadów	Mg	
Długość szlaków turystyki pieszej, rowerowej i konnej oraz ścieżek dydaktycznych	km	

XIII. ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYM

8.1. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym

Tabela 38. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w krajowych dokumentach strategicznych

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r.	
<p>Cel główny Strategii realizowany będzie poprzez cele szczegółowe i kierunki interwencji:</p> <p>Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią <p>Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii 2.2. Poprawa efektywności energetycznej 2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych 2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzania energetyki jądrowej 2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii 2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne <p>Cel 3. Poprawa stanu środowiska</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla msc. Bartoszowiny • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Rudki i aglomeracji Nowa Słupia oraz uzupełnienie sieci wodociągowej w Gminie Nowa Słupia • Przebudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w miejscowości Stara Słupia oraz rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Nowa Słupia • Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z budową systemu odprowadzania ścieków w m. Dębno, Jezioroko i Mirocice wraz z oczyszczalnią • Kształtowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę parkingu wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Nowej Słupi • Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – Gmina Nowa Słupia – II etap • Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Nowa Słupia
Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku	
<p>Kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa efektywności energetycznej • wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii • wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – Gmina Nowa Słupia – II etap

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, • ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko 	
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	
<p>Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski, szczególnie ochrony ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju</p>	<p>Jak wyżej</p>
Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły	
<p>Dla naturalnych części wód celem jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego i dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla wód podziemnych określono następujące główne cele środowiskowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych • Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych • Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych • Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego na skutek działalności człowieka • Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla msc. Bartoszowiny • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Rudki i aglomeracji Nowa Słupia oraz uzupełnienie sieci wodociągowej w Gminie Nowa Słupia • Przebudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w miejscowości Stara Słupia oraz rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Nowa Słupia • Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z budową systemu odprowadzania ścieków w m. Dębno, Jezioroko i Mirocice wraz z oczyszczalnią
Program wodno-środowiskowy kraju	
<p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niepogarszanie stanu części wód • Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, • Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie • Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji 	<p>Jak wyżej</p>
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	
<p>Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla msc. Bartoszowiny • Rozbudowa sieci kanalizacji

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

	<p>sanitarnej w aglomeracji Rudki i aglomeracji Nowa Słupia oraz uzupełnienie sieci wodociągowej w Gminie Nowa Słupia</p> <ul style="list-style-type: none"> Przebudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w miejscowości Stara Słupia oraz rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Nowa Słupia Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z budową systemu odprowadzania ścieków w m. Dębno, Jeziorko i Mirocice wraz z oczyszczalnią
Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG	
<p>Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG przygotowany na podstawie ustaleń z Komisją Europejską, który przedstawia sposób osiągnięcia celu wskazanego w dyrektywie Rady 91/271/EWG uwzględniając zmiany w prawodawstwie polskim oraz nową perspektywę finansową na lata 2016 – 2020. Master Plan zakłada inwestycje planowane po roku 2015 zgodnie, z którymi przyrost liczby rzeczywistych mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci powinien wynosić: 72 367 osób, a długość sieci kanalizacyjnej planowanej do budowy ogółem to: 734,8 km.</p>	<p>Jak wyżej</p>
MasterPlan dla obszaru dorzecza Wisły	
<p>Nadrzędne cele strategiczne polityki wodnej Unii Europejskiej, które uwzględniono w dokumencie, skupiają się przede wszystkim na:</p> <ul style="list-style-type: none"> Osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu oraz potencjału wód, a także związanych z nimi ekosystemów, Zapewnieniu dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki Ograniczeniu negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowaniu ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych Wdrożeniu systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami 	<p>Jak wyżej</p>
Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	
<p>Cele główne zarządzania ryzykiem powodziowym, to:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. 	<p>Brak zadań inwestycyjnych</p>
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	
<p>W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele:</p> <ol style="list-style-type: none"> zmniejszenie ilości powstających odpadów zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji; doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuacja systemu zbiórki odpadów zmieszanych i segregowanych na terenie gminy

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<p>zbieranych selektywnie)</p> <p>5) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,</p> <p>6) zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;</p> <p>7) zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;</p> <p>8) zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;</p> <p>9) utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;</p> <p>10) monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12);</p> <p>11) zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.</p>	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032	
<p>W dokumencie zostały wyznaczone następujące cele dotyczące azbestu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest • Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju • Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja programu usuwania azbestu w terenie gminy
Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	
<p>Celem głównym jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju.</p> <p>Celami szczegółowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niskoemisyjne wytwarzanie energii, • Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami, • Rozwój zrównoważonej produkcji – obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo • Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – Gmina Nowa Słupia – II etap
Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej	
<p>Podstawowe cele zdefiniowane w NSEE to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Polski, • Wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej • Tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty, realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności, • Promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej 	<p>Cele te będą realizowane przez działania opisane w punkcie Edukacja ekologiczna</p>
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności	
<p>Wśród celów Strategia wymienia, m.in. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochronę i poprawę stanu środowiska,</p>	<p>Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<p>wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego i wzrost społecznego kapitału rozwoju. Wśród wskaźników Strategia wymienia m.in. energochłonność gospodarki, udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii, emisję CO₂, wskaźnik czystości wód, wskaźnik odpadów nierecyklingowanych.</p>	<p>w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>
<p>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020</p>	
<p>Strategia ta wyznacza m.in. następujące priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich, • Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich, • Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich, • Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego • Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom • Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich, • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich 	<p>Priorytety te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>

8.2. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie wojewódzkim

Tabela 39. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w wojewódzkich dokumentach strategicznych

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
<p>Strategia rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020</p>	
<p>Wizja: Świętokrzyskie - region zasobny w kapitał i gotowy na wyzwania. Strategia formułuje m.in. następujący cel strategiczny: Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju Regionu, a w ramach niego cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce, • Inżynieria środowiska, czyli dokończenie infrastruktury komunalnej oraz efektywne wykorzystanie zlewni Wisły, • Adaptacja do zmian klimatycznych – przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym i suszy, a także klęskom żywiołowym, • Ochrona cennych zasobów przyrodniczych 	<p>Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020</p>	
<p>Osie priorytetowe wyznaczone w ramach RPOWŚ: 1. Innowacja i nauka, 2. Konkurencyjna gospodarka, 3. Efektywna i zielona energia,</p>	<p>Niektóre zadania przewidziane w Programie będą finansowane z RPOWŚ, co świadczy o zgodności zaplanowanych zadań z celami w poszczególnych osiach</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<p>4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe, 5. Nowoczesna komunikacja, 6. Rozwój miast, 7. Sprawne usługi publiczne, 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo, 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, 10. Otwarty rynek pracy, 11. Pomoc techniczna.</p>	<p>priorytetowych, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Rudki i aglomeracji Nowa Słupia oraz uzupełnienie sieci wodociągowej w Gminie Nowa Słupia • Przebudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w miejscowości Stara Słupia oraz rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Nowa Słupia • Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z budową systemu odprowadzania ścieków w m. Dębno, Jeziorko i Mirocice wraz z oczyszczalnią • Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – Gmina Nowa Słupia – II etap • Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Nowa Słupia
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	
<p>Wiodący imperatyw regionalnej polityki przestrzennej to integrowanie działań gospodarczych, politycznych i społecznych, podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, z utrzymaniem równowagi środowiska naturalnego, trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz zachowaniem najcenniejszych wartości krajobrazu. Wśród nadrzędnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego w dokumencie tym eksponuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury, • Walory architektoniczne i krajobrazowe, • Wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych, • Wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury, • Walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności, • Potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa 	<p>Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>
Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016-2022	
<p>Do nadrzędnych celów w zakresie gospodarki odpadami należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska, • Zapobieganie powstawaniu odpadów • Zrównoważony rozwój województwa, • Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa <p>Osiągnięcie celów nadrzędnych wymaga realizacji wyznaczonych poniżej celów pośrednich.</p> <p>Odpady komunalne: Cele przyjęte na lata 2016-2022</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięcie 50% w 2020 r. wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło • Osiągnięcie 70% w 2020 r. wagowo poziomu recyklingu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja systemu zbiórki odpadów zmieszanych i segregowanych na terenie gminy • Kontynuacja programu usuwania azbestu

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<p>przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie masy składowanych odpadów pochodzenia komunalnego corocznie o 4,9% w stosunku do masy tych odpadów zdeponowanych w 2014 r. • Zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja. <p>Cele przyjęte na lata 2023-2028</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia łącznej masy odpadów komunalnych w wysokości 60% do 2025 r. <p>Odpady ulegające biodegradacji</p> <p>Cele przyjęte na lata 2016-2022</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie do dnia 16 lipca 2020 r. masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. • Sukcesywne wdrażanie w gminach selektywnego zbierania i odbierania odpadów zielonych i stopniowo innych bioodpadów <p>Cele przyjęte na lata 2023-2028</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie do 2025r. w każdej gminie selektywnego zbierania i odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów <p>Odpady zawierające azbest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest 	
Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych	
<p>Poprawa jakości powietrza w strefach województwa świętokrzyskiego w celu osiągnięcia właściwych standardów, a także krajowego celu redukcji narażenia poprzez realizację zintegrowanej polityki ochrony powietrza</p>	<p>Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.</p>
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025	
<p>Cel nadrzędny: Zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki odpadami.</p> <p>Cele strategiczne (długoterminowe do 2025 roku) wyznaczone w poszczególnych obszarach interwencji:</p> <p>I. Zasoby przyrodnicze: Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa</p> <p>II. Zasoby wodne i gospodarka wodna: Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiającego osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód</p> <p>III. Powietrze atmosferyczne: Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim</p> <p>IV. Odnawialne źródła energii: Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii</p> <p>V. Klimat akustyczny: Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim</p> <p>VI. Pola elektromagnetyczne: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym</p> <p>VII. Gospodarka odpadami: Gospodarowanie odpadami zgodnie z</p>	<p>Wszystkie zadania zaplanowane w ramach programu wpisują się w cele strategiczne omawianego dokumentu</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<p>hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa</p> <p>VIII. Zasoby geologiczne: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi</p> <p>IX. Poważne awarie przemysłowe: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii</p> <p>X. Lasy: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych</p> <p>XI. Gleby: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu</p>	
<p>Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych w pobliżu dróg krajowych z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływania akustyczne</p>	
<p>Program ma na celu określenie niezbędnych priorytetów i kierunków działań, których zadaniem jest zmniejszenie uciążliwości oraz ograniczenie nadmiernego poziomu hałasu na obszarach dróg krajowych na terenie województwa świętokrzyskiego.</p>	<p>Cele niniejszego dokumentu będą realizowane przez działania związane z ograniczeniem hałasu związanym z transportem</p>
<p>Uchwała Nr XXXV/615/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. w sprawie przyjęcia apelu o podjęcie przez władze samorządowe oraz wyższe uczelnie województwa świętokrzyskiego współpracy przy wdrażaniu najlepszych standardów środowiskowych w celu zachowania wysokich walorów przyrodniczych, zmierzających do wykreowania naszego województwa zielonym regionem „Zielone Świętokrzyskie”</p>	
<p>Kierunki działań priorytetowych w obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Racjonalne gospodarowanie zasobami <ol style="list-style-type: none"> a. Tworzenie warunków ochrony korytarzy ekologicznych, w tym tworzenie tzw. zielonej infrastruktury na terenach poza systemem Natura 2000 i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez wprowadzenie systemu ochrony i zarządzania zasobami przyrodniczymi na podstawie kompleksowej inwentaryzacji oraz integracji z planami zagospodarowania przestrzennego b. Wdrażanie technologii służących oszczędzaniu wody i odnowy wody c. Podnoszenie standardu budownictwa usługowego i mieszkaniowego d. Propagowanie racjonalnego gospodarowania zasobami w produkcji rolnej i rybackiej e. Propagowanie wykorzystania potencjału upraw energetycznych f. Promowanie naturalnych źródeł energii pochodzenia rolniczego g. Wdrażanie racjonalnej gospodarki złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji 2. Poprawa stanu środowiska <ol style="list-style-type: none"> a. Zapewnienie skutecznego i efektywnego oczyszczania ścieków komunalnych b. Wdrażanie alternatywnych sposobów zagospodarowania osadów ściekowych z oczyszczalni komunalnych c. Upowszechnienie stosowania dobrych praktyk rolniczych w tym biologizacja upraw d. Umożliwianie rozwoju rolnictwa ekologicznego i integrowanego e. Propagowanie energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym f. Realizacja inwestycji w zakresie miejskiego transportu inteligentnego 	<p>Założenia będą realizowane poprzez zaplanowane zadania w szczególności w zakresie OZE i gospodarki wodno – ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zastosowania instalacji do produkcji energii z OZE • Rozwój infrastruktury wodno – ściekowej

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<p>g. Wdrażanie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi</p> <p>3. Adaptacja do zmian klimatu</p> <p>a. Realizacja działań przeciwpowodziowych</p> <p>b. realizacja infrastruktury ostrzegawczo – monitorującej</p> <p>c. realizacja programu małej retencji</p> <p>d. renaturyzacja cieków wodnych</p> <p>e. zwiększanie lesistości i tworzenie infrastruktury zielonej, szczególnie w miastach</p> <p>f. wprowadzenie standardów budowlanych umożliwiających zmniejszenie strat towarzyszących kłęskom żywiolowym</p> <p>g. propagowanie nowoczesnych technik uprawy roślin</p> <p>h. tworzenie w przestrzeni miejskiej korytarzy wentylacyjnych,</p> <p>i. dywersyfikacja źródeł energii</p> <p>j. rewitalizacja przyrodnicza terenów zdegradowanych</p> <p>4. Promowanie turystyki kwalifikowanej</p> <p>5. Propagowanie turystyki kwalifikowanej</p> <p>6. Propagowanie budownictwa energooszczędnego i pasywnego</p> <p>7. Wspieranie badań naukowych i innowacyjnych technologii w celu poprawy stanu środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami naturalnymi</p> <p>8. Prowadzenie kampanii edukacyjno -informacyjnych</p>	
---	--

8.3. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatowym

Tabela 40. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w powiatowych dokumentach strategicznych

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020	
<p>WIZJA ROZWOJU POWIATU KIELECKIEGO:</p> <p>W roku 2020 Powiat Kielecki będzie miejscem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – atrakcyjnym do zamieszkania, pracy oraz nauki, dzięki nowoczesnej i zmodernizowanej infrastrukturze technicznej i mieszkaniowej, dobrej bazie edukacyjnej, łatwemu dostępowi do usług zdrowotnych oraz do skutecznych form integracji społecznej, – zrewitalizowanej i funkcjonalnie zagospodarowanej przestrzeni publicznej, – dynamicznie rozwijającej się gospodarki, opartej na przedsiębiorcach i inwestorach efektywnie wykorzystujących lokalne zasoby oraz potencjały rozwoju i dostępne tereny inwestycyjne, – z efektywnym systemem edukacji i dostosowanym profilem kształcenia do lokalnego rynku pracy, – nowoczesnego, zintegrowanego, wyspecjalizowanego i dochodowego rolnictwa, ze sprawnie funkcjonującym systemem doradztwa rolniczego, – z dobrze wykorzystanymi walorami przyrodniczymi, kulturowymi i historycznymi, – z atrakcyjną ofertą rekreacyjno-turystyczną przyciągającą turystów, jak i szukających odpoczynku u mieszkańców okolicznych terenów, – integracji społecznej z niskim poziomem ubóstwa i wykluczenia społecznego, 	<p>Wszystkie zadania zaplanowane w ramach programu wpisują się w cele strategiczne omawianego dokumentu</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

<p>– bezpiecznym oraz dobrze rządzonym, ze sprawną i otwartą na współpracę administracją publiczną</p> <p>MISJA ROZWOJU POWIATU KIELECKIEGO: „Tworzenie lepszych warunków do życia, rozwoju i wypoczynku dla: mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, rolników i turystów - poprzez poprawę dostępu do infrastruktury, pełne wykorzystanie lokalnych zasobów i szans rozwojowych, rewitalizację i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznej, podniesienie poziomu oświaty i ochrony zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i ograniczanie negatywnych zjawisk wykluczenia społecznego, a także rozwój przedsiębiorczości i sektora rolnego, przy zachowaniu walorów przyrodniczych oraz integracji społeczności lokalnej z udziałem samorządu kierującego się zasadami współdziałania i partnerstwa”.</p> <p>Cele strategiczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> I. Rozwój Zasobów ludzkich i instytucjonalnych II. Ochrona i racjonalne wykorzystanie środowiska, przestrzeni i dóbr kultury III. Rozwój gospodarczy oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej 	
Program ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2016-2020 z perspektywą do 2025	
<p>Cele średniookresowe do 2025:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ochrona powietrza i klimatu – Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez sukcesywną redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ➤ Ochrona przed hałasem – Podniesienie komfortu akustycznego mieszkańców powiatu ➤ Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych – Minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego ➤ Gospodarowanie wodami – Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi i suszy ➤ Gospodarka wodnościekowa – Ochrona zasobów i poprawa stanu wód podziemnych oraz powierzchniowych ➤ Ochrona gleb – Poprawa jakości gleb na terenie powiatu ➤ Gospodarowanie odpadami – Racjonalna gospodarka odpadami ➤ Ochrona przyrody i krajobrazu – Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych ➤ Zagrożenie poważnymi awariami – Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków 	<p>Wszystkie zadania zaplanowane w ramach programu wpisują się w cele strategiczne omawianego dokumentu</p>

IX. ANALIZA SWOT

Podsumowanie diagnozy stanowi niżej przeprowadzona analiza SWOT, która przeprowadzona została w podziale na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Tabela 41. Analiza SWOT w poszczególnych obszarach interwencji

OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	
–	Niski stopień uprzemysłowienia gminy przekłada się na dobrą jakość powietrza
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)	
–	Klasyfikacja powietrza strefy świętokrzyskiej pod względem ochrony zdrowia: klasa C dla PM10 i benzo(a)pirenu oraz przekroczony poziom docelowy i cel długoterminowy dla O ₃
–	Klasyfikacja powietrza strefy świętokrzyskiej pod względem ochrony roślin dla ozonu powyżej poziomu celu długoterminowego
Szanse (czynniki zewnętrzne)	
–	Możliwość pozyskania środków unijnych (czynniki zewnętrzne) na inwestycje związane z tym obszarem interwencji
–	Opracowany Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nowa Słupia
–	Opracowane Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Nowa Słupia
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)	
–	Napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	
–	Zmodernizowane odcinki dróg
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)	
–	Duże natężenie ruchu w związku z przebiegającymi przez teren gminy drogi wojewódzkie nr 751, 753 i 756
Szanse (czynniki zewnętrzne)	
–	Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji
–	Rozwój transportu publicznego
–	Rozwój ścieżek rowerowych
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)	
–	Zwiększająca się liczba pojazdów
–	Pogorszenie jakości dróg wskutek ich eksploatacji przez zwiększającą się ilość pojazdów
–	Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich remont
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	
–	Brak przekroczeń norm pola elektromagnetycznego na obszarze gminy
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)	
–	Brak edukacji ekologicznej nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych
Szanse (czynniki zewnętrzne)	
–	Stopniowe zastępowanie systemów GSM/UMTS nowymi rodzajami nadajników LTE (Long Term Evolution), które emitują jeszcze mniej promieniowania elektromagnetycznego

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zwiększenie ilości stacji bazowych telefonii komórkowych
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Dobry stan chemiczny wód podziemnych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Zanieczyszczone wody powierzchniowe na terenie gminy
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Wdrożenie ekologicznych metod oczyszczania wód powierzchniowych
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zagrożenie powodziowe - rzeka Pokrzywianka i Słupianka - oraz zagrożenie podtopieniami
– Infiltracja zanieczyszczeń z rolnictwa
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Zwodociągowanie gminy na poziomie 98%
– Skanalizowanie gminy na poziomie 49%
– 2 oczyszczalnie ścieków komunalnych, 9 oczyszczalni przydomowych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Dysproporcja między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków, gdzie budowa kanalizacji jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona
– Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem inwestycji
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zrzut zanieczyszczonej wody w gminach ościennych
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Występowanie złóż surowców mineralnych na potrzeby lokalne
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Brak złóż kruszyw grubych o wartości przemysłowej
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Wzrost budownictwa drogowego i mieszkaniowego
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Wzmożona antropopresja powierzchni ziemi
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Rekultywacja terenów i użytków rolnych zdegradowanych i zdewastowanych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Gleby o niskiej wartości produkcyjnej
– Wysokie zakwaszenie gleb
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Kompleksowa wiedza na temat potrzeb glebowych oparta na aktualnych badaniach gleb
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Możliwość skażenia gleb
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Zorganizowany system odbioru odpadów
– Wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie
– Sukcesywny odbiór odpadów azbestowych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Niska świadomość ekologiczna mieszkańców
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Kupowanie produktów bez zbędnych opakowań jako działanie proekologiczne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Przywóz odpadów komunalnych lub niebezpiecznych z innych województw
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Duże walory krajobrazowe gminy
– Liczne formy ochrony przyrody
– Lesistość na poziomie 27,8%
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców
– Niski poziom wykorzystania OZE
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Propagowanie rolnictwa i przetwórstwa ekologicznego
– Popyt na OZE
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zagrożenia naturalne: pożary, powódzie, gradobicia, huragany
– Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska
– Wysoki koszt inwestycji w OZE
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Brak zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Brak
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Stosowane nowoczesne zabezpieczenia w zakładach
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Możliwość wystąpienia awarii w gminach ościennych

X. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Propozycje celów, kierunków interwencji oraz zadań wynikają m.in. ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT). Planowane zadania przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych poziomu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

"Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026" jest dokumentem, który przedstawia priorytety i cele działań kompatybilne z programami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu. Ponadto, założenia niniejszego "Programu..." wynikają z obecnego stanu środowiska gminy, jej aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz planów rozwojowych.

Wyboru priorytetów dla "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026" dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, a także innych wymagań w zakresie jakości środowiska.

Priorytety:

POPRAWA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI MIASTA I GMINY NOWA SŁUPIA

ROZWÓJ GOSPODARCZY PRZYJAZNY ŚRODOWISKU NATURALNEMU MIASTA I GMINY

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Tabela 42. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji	Cel długoterminowy do 2025 roku	Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2019-2026	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – Gmina Nowa Słupia – II etap	Miasto i Gmina Nowa Słupia	Brak środków finansowych
			Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Nowa Słupia		
			Sukcesywna kontrola uciążliwości źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ w Kielcach	
Ochrona przed hałasem	Podniesienie komfortu akustycznego mieszkańców gminy	Zwiększenie komfortu jazdy i usprawnienie ruchu Ograniczenie hałasu komunikacyjnego Ograniczenie poziomu hałasu wewnątrz obiektów	Kształtowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę parkingu wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Nowej Słupi	Miasto i Gmina Nowa Słupia	Brak środków finansowych
			Dostosowanie przedsięwzięć do obowiązujących standardów emisji hałasu do środowiska	Przedsiębiorstwa	Brak wystarczających środków prawnych i finansowych na ograniczenia nadmiernego hałasu
			Kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	WIOŚ w Kielcach	
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego	Kontrola źródeł PEM, ochrona zdrowia mieszkańców	Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka	WIOŚ w Kielcach	Brak monitoringu w niektórych lokalizacjach
Gospodarka wodno-ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Ochrona wód, utrzymanie dobrego stanu jakości wód	Uzupełnienie sieci wodociągowej w Gminie Nowa Słupia	Miasto i Gmina Nowa Słupia	Brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Obszar interwencji	Cel długoterminowy do 2025 roku	Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2019-2026	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Rudki i aglomeracji Nowa Słupia		
			Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla msc. Bartoszowiny		
			Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z budową systemu odprowadzania ścieków w m. Dębno, Jeziorko i Mirocice wraz z oczyszczalnią		
Gleby	Ochrona gleb	Poprawa jakości gleb na terenie gminy	Realizacja programu rolnośrodowiskowego	ARiMR ARR Województwo Świętokrzyskie, rolnicy indywidualni	Brak zainteresowania rolników udziałem w programie
			Upowszechnienie dobrych praktyk rolniczych	ARiMR, ŚODR	Brak zainteresowania rolników udziałem w programie
			Ochrona przed erozją wietrzną m In. Poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych i wprowadzenie zalesień na glebach o niższych klasach bonitacyjnych	Właściciele terenów	Brak zainteresowania rolników udziałem w programie
			Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania edukacyjno-szkoleniowe, a także promocyjne	Miasto i Gmina Nowa Słupia	Brak zainteresowania rolników udziałem w programie
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie	Zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie	Kontynuacja systemu zbiórki odpadów zmieszanych i segregowanych na terenie gminy	Miasto i Gmina Nowa Słupia	Brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Obszar interwencji	Cel długoterminowy do 2025 roku	Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2019-2026	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
	Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest	Kontynuacja programu usuwania azbestu		
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych	Ochrona zasobów przyrodniczych gminy	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Miasto i Gmina Nowa Słupia	Brak środków finansowych
			Wykonywanie zabiegów ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych; idea włączenia szkół, jako społecznych opiekunów nad pomnikami przyrody		
			Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną		

Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem planowanych do realizacji w latach 2019-2026

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Szacunkowe koszty zadania	Źródła środków
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA				
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – Gmina Nowa Słupia – II etap	Miasto i Gmina Nowa Słupia	2020-2022	brak danych	RPO WŚ
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Nowa Słupia	Miasto i Gmina Nowa Słupia	2019-2020	brak danych	RPO WŚ
Sukcesywna kontrola uciążliwości źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ Kielce	2019-2026	-	Budżet Państwa
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA PRZED HAŁASEM				
Kształtowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę parkingu wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Nowej Słupi	Miasto i Gmina	2025-2026	brak danych	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Szacunkowe koszty zadania	Źródła środków
Dostosowanie przedsiębiorstw do obowiązujących standardów emisji hałasu do środowiska	Przedsiębiorstwa	Według potrzeb	-	Budżet przedsiębiorstw środki WFOŚiGW, RPO WŚ
Kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	WIOŚ w Kielcach	Według potrzeb	-	Budżet Państwa
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM				
Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka	WIOŚ w Kielcach	Według potrzeb	Koszty administracyjne	Budżet Państwa
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA				
Uzupełnienie sieci wodociągowej w Gminie Nowa Słupia	Miasto i Gmina	2019-2020	Brak danych	RPO WŚ
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Rudki i aglomeracji Nowa Słupia	Miasto i Gmina	2019-2020	Brak danych	RPO WŚ
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla msc. Bartoszowiny	Miasto i Gmina	2022-2024	Brak danych	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z budową systemu odprowadzania ścieków w m. Dębno, Jeziorko i Mirocice wraz z oczyszczalnią	Miasto i Gmina	2020-2023	Brak danych	RPO WŚ
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY				
Realizacja programu rolnośrodowiskowego	ARiMR ARR Województwo Świętokrzyskie, rolnicy indywidualni	2019 – 2026	-	ARiMR ARR rolników indywidualnych
Upowszechnienie dobrych praktyk rolniczych	ARiMR, ŚODR	2019-2026	-	ARiMR, ŚODR
Ochrona przed erozją wietrzną m In. Poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych i wprowadzenie zalesień na glebach o niższych klasach bonitacyjnych	Właściciele terenów	w zależności od zainteresowania właścicieli gruntów porolnych	-	Budżet właścicieli terenów
Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania edukacyjno-szkoleniowe, a także promocyjne	Miasto i Gmina Nowa Słupia	według potrzeb	-	Budżet Miasta i Gminy, WFOŚiGW, budżet Państwa, środki UE

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia
na lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Szacunkowe koszty zadania	Źródła środków
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				
Kontynuacja systemu zbiórki odpadów zmieszanych i segregowanych na terenie gminy	Miasto i Gmina Nowa Słupia	2019 -2026	brak danych	Budżet Miasta i Gminy Środki krajowe
Kontynuacja programu usuwania azbestu	Miasto i Gmina Nowa Słupia	2019 -2026	koszty są zależne od zgłoszeń mieszkańców i ilości zebranego azbestu rocznie	Budżet Miasta i Gminy Środki UE WFOŚiGW
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE				
Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Miasto i Gmina Nowa Słupia	2019 – 2026	-	Budżet Miasta i Gminy WFOŚiGW Budżet Państwa Środki UE
Wykonywanie zabiegów ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych; idea włączenia szkół, jako społecznych opiekunów nad pomnikami przyrody	Miasto i Gmina Nowa Słupia Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach	2019 - 2026	-	Budżet Miasta i Gminy WFOŚiGW
Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną	Miasto i Gmina Nowa Słupia	2019 – 2026	-	Budżet Miasta i Gminy WFOŚiGW Budżet Państwa Środki UE

XI. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

11.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska

Zarządzanie ochroną środowiska powinno opierać się na następujących zasadach, wynikających z polityki ekologicznej Polski i Unii Europejskiej: przezorności, integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, równego dostępu do środowiska przyrodniczego, regionalizacji, uspołecznienia, „zanieczyszczający płaci”, prewencji, stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT), subsydiarności, skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Zarządzenie środowiskiem opiera się na wykorzystaniu:

- instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej
- instrumentów finansowych – opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych,
- instrumentów społecznych – współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej,
- instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych.

Zarządzanie ochroną środowiska na szczeblu gminy dotyczy zadań własnych oraz koordynacji zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze – uznanych za ważne dla stanu środowiska naturalnego. W realizacji programu uczestniczą:

- podmioty prowadzące działania organizacyjne i zarządzające programem,
- podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych zadań,
- jednostki kontrolujące realizację programu oraz efekty,
- mieszkańcy, jako końcowy beneficjent programu.

Organem odpowiedzialnym za realizację programu jest Burmistrz Miasta i Gminy, który jest zobowiązany do składania cyklicznych raportów Radzie Miejskiej. Realizacja programu wymaga współdziałania z organami administracji rządowej i samorządowej oraz administracji specjalnej, w kompetencjach której znajdują się sprawy kontroli stanu środowiska.

11.2. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ

DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

Są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

DZIAŁANIA KOMPENSUJĄCE

Są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 41 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt kompensacji przyrodniczej może być zawarty w prognozie oddziaływania na środowisko planów, programów i strategii.

Natomiast zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowa Słupia lata 2019-2022 w perspektywie do roku 2026", które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: inwestycje wodociągowe i kanalizacyjne. Zadania te wykonywane są głównie przez gminę. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do rozwiązań zapobiegających lub ograniczających ewentualne negatywne oddziaływania na środowisko należą:

- zminimalizowanie konieczności wycinki drzew związanych z nowymi inwestycjami – lokalizacja inwestycji powinna w jak najmniejszym stopniu odbywać się kosztem istniejącego drzewostanu,
- zaplanowanie miejsc do nasadzeń drzew, niekolidujących z planami zagospodarowania przestrzennego,
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji,
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej,
- wprowadzania nasadzeń w obszarach o zwieszonym ruchu kołowym, w celu ochrony przed hałasem komunikacyjnym, związanym np. ze zwiększeniem presji turystycznej
- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- prowadzenie kontroli zakładów przemysłowych w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza, ścieków,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W stosunku do konkretnych inwestycji realizowanych przez gminę należy przewidzieć odrębne działania zapobiegające naruszeniom zasobów środowiskowych. Urząd Miasta i Gminy prowadzi nadzór nad tymi działaniami. I tak:

- realizacja zadań rozbudowy infrastruktury sieciowej – wodociągowej i kanalizacyjnej- (opracowanie koncepcji budowy zgodnej z warunkami ukształtowania terenu i rzeczywistymi potrzebami długoterminowymi, odpowiednie zabezpieczenie terenu prac ziemnych, właściwe postępowanie ze sprzętem, powstałymi odpadami, przestrzeganie dziennej pory prowadzenia prac, odtworzenie szaty roślinnej naruszonej w czasie budowy),
- realizacja zadań termomodernizacji obiektów i wymiany źródeł ciepła (opracowanie technologii, dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, korzystanie z nowoczesnych technologii i urządzeń niskoemisyjnych). Działaniem wskazanym przed

przystąpieniem do prac termomodernizacyjnych jest ekspertyza ornitologa i chiropterologa stwierdzająca obecność ptaków i nietoperzy lub ich brak w danym obiekcie. W sytuacji stwierdzenia obecności ptaków czy nietoperzy, należy dostosować terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków i nietoperzy, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem ich przez ptaki i nietoperze. Podczas prowadzenia prac inwestycyjnych w takich budynkach należy uzyskać (przed rozpoczęciem prac) zezwolenie, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2018, poz. 1614 ze zm.). Po zakończeniu prac należy umożliwić im dalsze gniazdowanie lub zapewnić siedliska zastępcze.

W zależności od rodzaju realizowanej inwestycji może wystąpić konieczność uzgodnień z właściwymi organami ochrony środowiska.

XII. WDRAŻANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY NOWA SŁUPIA

12.1. Środki finansowe na realizację "Programu..."

Na wdrażanie programu ochrony środowiska mogą być przeznaczone:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów,
- obligacje,
- dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych.

Podstawowymi źródłami środków zewnętrznych, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów ochrony środowiska to:

- Budżet Państwa,
- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy, Wojewódzki),
- Fundusze UE,
- Fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska.

ŚRODKI WŁASNE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymaganym poziomie.

NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Narodowy Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, działając na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska i zgodnie z unijną zasadą „zanieczyszczający płaci”. Czerpie przychody głównie z opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat sektora energetycznego, opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych.

Narodowy Fundusz zapewnia wykorzystanie funduszy zagranicznych, przeznaczonych na ochronę środowiska, m.in. z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Programu LIFE+, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wpływy uzyskane przez Polskę w międzynarodowych transakcjach sprzedaży uprawnień do emisji dwutlenku węgla w ramach Protokołu z Kioto, zasilają System zielonych inwestycji (GIS - Green Investment Scheme), który wspiera inwestycje z zakresu ochrony klimatu i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Dofinansowanie przedsięwzięć odbywa się przez udzielanie:

- zwrotnych oprocentowanych pożyczek,
- bezzwrotnych dotacji, w tym:
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
 - dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,

- dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,
- dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Główną formą dofinansowania działań przez NFOŚiGW są oprocentowane pożyczki i dotacje. Planowanie i realizacja dofinansowania przedsięwzięć odbywa się, zgodnie z preferencjami, wg listy programów priorytetowych. Jako priorytetowe traktuje się w szczególności te przedsięwzięcia, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod adresem: nfosigw.gov.pl.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KIELCACH

Rolą wojewódzkiego funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być finansowane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Fundusze oprócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, zgodnie z art. 411 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, mogą także:

- udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- wnosić udziały spółek działających w kraju,
- nabywać obligacje, akcje i udziały spółek działających w kraju.

Głównym celem WFOŚiGW w Kielcach jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez:

- stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku w województwie świętokrzyskim,
- pełne oraz zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska, w odniesieniu do pięciu dziedzinowych celów środowiskowych (priorytetów):
 - ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
 - racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
 - ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem;
 - ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów;
 - inne działania ochrony środowiska, w tym szeroko rozumiana edukacja ekologiczna na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod adresem: www.wfos.com.pl.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, o dofinansowanie może ubiegać się każdy, z wyjątkiem osób fizycznych tj. prywatnych nieprowadzących działalności gospodarczej. Należy jednak spełnić określone warunki. Natomiast osoby fizyczne nie pozostaną jednak bez wsparcia - mogą korzystać ze wsparcia dotacyjnego lub pożyczki na rozpoczęcie działalności, albo biorąc udział w realizowanych projektach, np. uczestnicząc w szkoleniach, czy też otrzymując grant.

W dokumencie pn. SZCZEGÓŁOWY OPIS OSI PRIORYTETOWYCH określone są typy beneficjentów przypisane do konkretnych działań.

W ramach wyodrębnionych osi priorytetowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 można uzyskać wsparcie na następujące typy przedsięwzięć:

- publiczna infrastruktury B+R oraz rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego; projekty B+R od fazy badań, przez prace rozwojowe, aż po pierwszą produkcję,
- wdrożenie wyników prac B+R w działalności firmy,
- wsparcie IOB jako wspierających innowacje w sektorze przedsiębiorczości,
- tereny inwestycyjne,
- pomoc w przygotowaniu przez MŚP nowych modeli biznesowych opartych na TIK (e handel / promocja gospodarczo-branżowa / obsługa inwestorów),
- wsparcie MŚP na wczesnym etapie rozwoju(m.in. inkubatory przedsiębiorczości),
- wsparcie IOB w zakresie wystandaryzowanych usług dla MŚP,
- rozbudowa przedsiębiorstwa, w celu wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (innowacje produktowe, procesowe, wdrożenie prototypu do produkcji.),
- wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej z OZE,
- instalacje do produkcji biokomponentów i biopaliw,
- termomodernizacja energetyczna budynków – głęboka i kompleksowa
- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej,
- wymiana źródeł ciepła,
- ścieżki rowerowe,
- infrastruktura Park & Ride,
- infrastruktura dworcowa i miejska (m.in. przebudowa skrzyżowań, buspasy),
- ekologiczny tabor w transporcie publicznym, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz usuwanie skutków katastrof (zbiorniki małej retencji, poldery zalewowe, specjalistyczny sprzęt i wyposażenie, OSP);
- infrastruktura do selektywnej: zbiórki, przetwarzania odpadów, sortowanie, kompostowanie,
- kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej,
- poprawa dostępności zasobów kulturowych regionu – zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa, produkty turystyczne, szlaki kulturowe, prace konserwacyjne,
- utrzymanie obszarów i zasobów cennych przyrodniczo (lokalnych i regionalnych) parki kraj. i miejskie, rezerваты, banki genowe, ścieżki edukacyjne),
- budowa lub przebudowa dróg wojewódzkich stanowiących połączenie z siecią dróg krajowych, ekspresowych oraz autostrad,
- modernizacja, rehabilitacji a także budowa nowych odcinków sieci kolejowej inwestycje z zakresu infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym,
- adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych,
- rozwój e-usług (e-gmina, e-zdrowie dla obywateli),
- rozwój zasobów danych przestrzennych oraz ich digitalizacja,
- rozwój infrastruktury informatycznej (elektroniczny obieg dokumentów.),
- wsparcie dla terenów, które tracą swój dotychczasowy charakter społeczno-gospodarczy - rozwój i gospodarcze wykorzystanie potencjału endogenicznego danego terytorium,

- infrastruktura ochrony zdrowia i usług społecznych (podstawowa opieka, dzieci do lat 3, medycyna pracy, mieszkania socjalne),
- infrastruktura dydaktyczna szkół, szkolnictwa zawodowego i wyższego,
- infrastruktura przedszkolna,
- opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobki, kluby dziecięce, nianie,
- profilaktyczne programy zdrowotne – krajowe i regionalne, programy zdrowotne przeciwdziałające przerwaniu aktywności zawodowej,
- edukacja przedszkolna (nowe miejsca, zajęcia, poprawa dostęp., godzin otwarcia),
- edukacja podstawowa i ponadpodstawowa (zajęcia pozalekcyjne, pozaszkolne, praca indywidualna, kompetencje nauczycieli),
- program stypendialny dla szkół ponadpodstawowych i zawodowych,
- podnoszenie umiejętności, kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych,
- nowoczesne nauczanie (TIK) – Cyfrowa szkoła, E-nauczyciel,
- kształcenie zawodowe (doradztwo, programy edukacyjne, staże u pracodawców), wsparcie i tworzenie centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (sprzęt, programy doradztwa zawodowego, dualne systemy kształcenia).

Wsparcie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:

- aktywizacja społeczno–zawodowo-socjalna: (poradnictwo, integracja wykluczonych, streetworking, profilaktyka społeczna i wsparcie dla rodzin i dzieci (świetlice środowiskowe, interwencja kryzysowa, placówki opieki dziennej i całodobowej, rehabilitacja i profilaktyka),
- wsparcie pieczy zastępczej (w tym deinstytucjonalizacja),
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla osób niesamodzielnych,
- wczesne wykrywanie wad rozwojowych i rehabilitacja dzieci,

Ekonomia społeczna (nowe i istniejące, animacja, inkubacja, warsztaty, doradztwo, lokalne plany rozwoju ekonomii społecznej).

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej – usługi wsparcia dla sektora ES oraz LGD

Wsparcie osób nieposiadających zatrudnienia:

- instrumenty i usługi rynku pracy (pośrednictwo, staże, kursy, subsydia, doposażenie miejsca pracy),
- EURES – pośrednictwo pracy międzynarodowej,
- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (plus wsparcie szkoleniowodoradcze),

Rejestr Usług Rozwojowych (RUR):

- wsparcie rozwojowe dla przedsiębiorstw (doradztwo biznesowe, mentoring, asysta w prowadzeniu działalności),
- usługi rozwojowe dla pracowników zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstwa (np. ogólne i specjalistyczne szkolenia).

W ramach RPOWŚ 2014-2020 preferowane będą projekty wspierające Inteligentną Specjalizację Województwa Świętokrzyskiego.

Formy wsparcia z RPOWŚ:

- Dotacje bezzwrotne;
- Pożyczki na preferencyjnych warunkach dla osób zamierzających rozpocząć działalności gospodarczej;
- Pożyczki lub poręczenia udzielane na preferencyjnych warunkach dla MŚP;

- Szkolenia, stypendia, staże, subsydiowanie zatrudnienia oraz inne formy wsparcia.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne.

Wsparcie z POIiŚ 2014- 2020 przewidziane jest dla:

- Mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,
- osób fizycznych,
- samorządów, organizacji i innych podmiotów (administracja publiczna, przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, instytucje wspierające biznes, partnerstwa, służby publiczne inne niż administracja, instytucje ochrony zdrowia, duże przedsiębiorstwa, rolnicy, rybacy, organizacje społeczne i związki wyznaniowe, instytucje nauki i edukacji).

Wsparcie można otrzymać w ramach siedmiu osi priorytetowych, do których przyporządkowano priorytety inwestycyjne. Poniżej scharakteryzowano poszczególne osie priorytetowe.

I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.

Oś priorytetowa I przeznaczona jest do finansowania wyłącznie z jednego funduszu (tj. Funduszu Spójności). W ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych przewiduje się wsparcie na budowę i przebudowę instalacji OZE, przebudowę linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie, kompleksową modernizację energetyczną, zastosowanie energooszczędnych technologii, wprowadzanie systemów zarządzania energią, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem; budowę lub przebudowę w kierunku inteligentnych sieci dystrybucyjnych, działania w zakresie popularyzacji wiedzy na temat inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii, rozwiązań, standardów, najlepszych praktyk w zakresie związanym z inteligentnymi sieciami elektroenergetycznymi, budowę nowych odcinków sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłowniczymi, przebudowę istniejących systemów ciepłowniczych; budowę, przebudowę instalacji wysokosprawnej kogeneracji.

II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach tej osi pochodzą z dwóch celów tematycznych 5. i 6., tj. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami.

Oś II przewiduje wsparcie dla opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych wymaganych prawem unijnym lub krajowym lub przewidzianych w SPA 2020, poprawy bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałania suszy, zabezpieczenia przed skutkami zmian klimatu obszarów szczególnie wrażliwych, infrastruktury w zakresie systemów selektywnego zbierania odpadów, instalacji do recyklingu i odzysku poszczególnych frakcji materiałowych odpadów, instalacji do mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów, instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych wraz z odzyskiem energii, infrastruktury zagospodarowania ścieków i osadów komunalnych, ochrony in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych, rozwoju zielonej infrastruktury, opracowania m.in. planów zadań ochronnych i planów ochrony, wdrażania instrumentów zarządczych w ochronie

przyrody, rekultywacji na cele środowiskowe zanieczyszczonych/zdegradowanych terenów, rozwoju miejskich terenów zieleni.

III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.

W ramach osi III będą realizowane projekty, których efektem będzie stworzenie spójnej sieci dróg o dużej przepustowości, dążące do rozwoju drogowej infrastruktury w sieci TEN-T oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Priorytetowo realizowane będą odcinki dróg w TEN-T, w sieci bazowej, a także dróg w sieci kompleksowej o dużym znaczeniu gospodarczym. Dodatkowo dofinansowywane będą projekty służące rozwojowi i usprawnianiu przyjaznych środowisku i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych.

IV. Infrastruktura drogowa dla miast

Wsparcie finansowe w ramach osi IV otrzymają inwestycje na krajowej sieci drogowej w TEN-T dotyczące powiązania infrastruktury miejskiej z pozamiejską siecią TEN-T, obwodnice pozamiejskie na drogach krajowych i ekspresowych, drogi krajowe w miastach na prawach powiatu oraz trasy wylotowe na drogach krajowych, odcinki dróg ekspresowych przy miastach. Będą one uzupełniane o inwestycje z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD), obejmujące inwestycje infrastrukturalne. Projekty będą realizowane na drogach zarządzanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, a także przez miasta na prawach powiatu.

V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce

Inwestycje wspierane w ramach tej osi będą dotyczyły modernizacji i rehabilitacji istniejących szlaków kolejowych w sieci TEN-T służących do przewozów pasażerskich i towarowych przede wszystkim głównych korytarzy kolejowych: E 20 / C-E 20, E 30 / C-E 30, C-E 59, C-E 65, E-59 i E

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 2014-2020

Celem głównym PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Planuje się, że łączne środki publiczne przeznaczone na realizację PROW 2014-2020 wyniosą 13 513,29 mln euro.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020, a mianowicie:

- P1 – Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie oraz na obszarach wiejskich,
- P2 - Zwiększanie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami,
- P3 - Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie
- P4 – Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa,
- P5 – Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym,
- Promowanie włączenia społecznego, zmniejszenie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego w obszarach wiejskich

Pomoc finansowa ze środków Programu będzie skierowana głównie do sektora rolnego. Planowane w Programie instrumenty pomocy finansowej będą miały na celu przede wszystkim rozwój gospodarstw rolnych (modernizacja gospodarstw rolnych, restrukturyzacja gospodarstw rolnych, premie dla młodych rolników, płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa rolne), co ma szczególne znaczenie dla regionu z uwagi na duże rozdrobnienie i duży udział małych gospodarstw.

XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Ogólne informacje o gminie

1. Miasto i Gmina Nowa Słupia leży w centralnej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie kieleckim, ok. 36 km na wschód od miasta Kielce. Graniczy bezpośrednio z gminami: Pawłów, Waśniów, Łągów, Bieliny i Bodzentyn. W skład miasta i gminy wchodzi miasto Nowa Słupia (prawa miejskie od 1 stycznia 2019r.) i 19 sołectw. Powierzchnia wynosi 86 km², ludność to 9 516 mieszkańców (stan na 31.12.2017), gęstość zaludnienia wynosi około 111 osób/km². Przez gminę przebiegają szlaki komunikacyjne o znaczeniu wojewódzkim: nr 751 Suchedniów-Bodzentyn-Nowa Słupia-Ostrowiec Świętokrzyski o długości 11,6 km, nr 753 Wólka Milanowska-Wola Jachowa o długości 4,7 km oraz nr 756 Starachowice-Nowa Słupia-Łągów o długości 11,9 km.
2. Miasto i Gmina Nowa Słupia są jednostką administracyjną o charakterze rolniczym. Użytki rolne stanowią ok. 60% całkowitej powierzchni, lasy i grunty leśne to 27,8 % powierzchni. Gmina jest słabo rozwinięta gospodarczo. Przeważają zakłady małe, zatrudniające do kilku – kilkunastu pracowników. Obszar gminy posiada bardzo wysokie walory przyrodnicze w międzynarodowym i krajowym układzie przestrzennym oraz pełni ważne funkcje ekologiczne poprzez funkcjonowanie Gór Świętokrzyskich. Atutem gminy są duże możliwości rozwoju agroturystyki i ekoturystyki, ze względu na położenie na obszarach objętych prawną ochroną przyrody. Na terenie gminy znajduje się Świętokrzyski Park Narodowy wraz z otuliną, Jeleniewski Park Krajobrazowy oraz Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu, a także Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu z cennymi obiektami przyrodniczymi, urozmaiconym krajobrazem i kompleksami leśnymi. Rosnącą szansą dla rozwoju turystyki i wypoczynku jest bezcenne przyrodniczo pasmo Łysogórskie i Jeleniowskie. Na terenie gminy znajdują się szlaki turystyczne, trasy rowerowe i ścieżki dydaktyczne.
3. Obszar miasta i gminy Nowa Słupia jest bardzo zróżnicowany pod względem klas bonitacyjnych gleb od I do VI. Grunty w klasach bonitacyjnych I – III zajmują około 37 % obszaru gminy, w klasie IV około 38 % obszaru gminy, a w klasach V i VI około 25 % obszaru gminy. Głównie są to gleby znacznie zakwaszone, ubogie w składniki odżywcze dla roślin, wymagające nawożenia.
4. Teren miasta i gminy leży w zlewni rzeki Kamiennej, w zlewni rzeki Nidy i w zlewni rzeki Czarnej Staszowskiej. Do głównych rzek gminy zalicza się Czarną Wodę i Pokrzywiankę, prawobrzeżny dopływ Świśliny. Teren ten nie jest obszarem zasobnym w wodę podziemną, jednak są one głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze. Cały obszar gminy leży w obrębie trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. Na przeważającym obszarze gminy występują bezwodne utwory kambru i ordowiku – kwarcyty, iłowce i łupki. Studnie odwiercone w tych utworach osiągają niewielkie wydajności, poniżej 5 m³/h.

Wpływ istniejącej infrastruktury na stan środowiska

W zakresie istniejącej infrastruktury, która może mieć wpływ na stan środowiska przyrodniczego (szczególnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych) należy zwrócić uwagę na funkcjonujące oczyszczalnie ścieków oraz przydomowe oczyszczanie ścieków. Innym elementem wpływającym na stan środowiska przyrodniczego są eksploatowane ujęcia wód podziemnych.

Aktualnie obszarami interwencji na terenie gminy, czyli obszarami stwarzającymi nadal problemy środowiskowe są: wody powierzchniowe, zasoby przyrodnicze, obszary wymagające rekultywacji, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, infrastruktura kanalizacyjna i gospodarka odpadami.

Cele strategiczne, priorytety i działania

1. Priorytety w zakresie ochrony środowiska dla gminy to:
 - poprawa stanu środowiska w poszczególnych obszarach interwencji miasta i gminy Nowa Słupia
 - rozwój gospodarczy przyjazny środowisku naturalnemu miasta i gminy
2. Działania w Programie realizowane będą w podziale na obszary interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza, Ochrona przed hałasem, Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, Gospodarka wodno-ściekowa, Gleby, Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów oraz Zasoby przyrodnicze.

Gmina po dwóch latach wdrażania opracowanej strategii ochrony środowiska będzie zobowiązana do sporządzenia Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska, w którym zostaną przeanalizowane podejmowane działania i określony zostanie stan realizacji założonych celów.

Program ochrony środowiska jest zatem dokumentem, który w sposób stały będzie wspomagać ochronę środowiska na terenie miasta i gminy, a także będzie stanowić podstawę do ubiegania się o dofinansowania na inwestycje prośrodowiskowe.